

Təhsil millətin gələcəyidir!

Heydər Əliyev
Heydər Əliyev

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

**Daha
təhsilli
gələcək**

TƏHSİLDƏ YENİ ÇAĞIRIŞLAR
IV BEYNƏLXALQ FORUMU

Oktyabrın 5-də
Təhsildə Yeni Çağırışlar
IV Beynəlxalq Forumu
keçirilib.

Ətraflı növbəti sayımızda

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin
orqanı

6 oktyabr 2023-cü il №38 (9046) | www.muallim.edu.az muallim@edu.gov.az

Mənim MÜƏLLİMİM

Bu həftə müəllimlər öz peşə bayramını qeyd edirlər. 2023-2024-cü tədris ilinə olan statistikaya görə, təhsil sisteminə 300 min təhsil işçisi fəaliyyətdədir və Beynəlxalq Müəllimlər Günü onların hər biri üçün dəyərlidir. Bəs, müəllimlərin neçə nəfəri "Mənim müəllimim" sözləri ilə ürəklərə yol tapıb? - bunu demək çətinidir.

Məsələn, bu il müəllimliyin çətinliyini də, qürurunu da yaşayacaq 94 müəllim var. 2023-2024-cü tədris ilində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə 6 məktəb fəaliyyətdədir və müəllimlik üçün həmin məktəbləri, yəni Qarabağı seçən 94 müəllim ümumilikdə 780 şagirdin unudulmayacaq müəllimi olacaq.

Hazırda şagird gözündə də, valideyn yanında da, dövlətin nəzərində də müəllimlərin ən nüfuzluları sertifikatlaşdırma prosesinin qalibləridir. Artıq ikinci ildir keçirilən bu prosesdə ibtidai sinif müəllimliyi, Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənləri üzrə 3 il pedaqoji staja malik şəxslərdən tutmuş 60 yaşına qədər müəllimlərin böyük əksəriyyəti iştirak edib. Hətta 60 və yuxarı yaşda olan təhsilverənlərdən də prosesə könüllü olaraq qatılaraq uğur qazananlar var. Bununla da ölkədə ibtidai sinif və Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimləri sertifikatlaşdırma prosesindən keçirilib.

⇒ Ardı səh.2

Südəbə Qızıyeva

"Ən böyük nailiyyətim şagirdlərimdir. İndiyədək nə təltiflərim, nə də mükafatlarım olub. Amma ibtidai sinif müəllimi olduğum şagirdlərimin pis vərdişini deyən olmayıb. İnsan yetişdirmişəm, çalışmışam ki, musiqi zövqü, geniş dünyagörüşü olsun. Məktəbimizin builki məzunlarının ibtidai sinif müəllimi mən olmuşam. 28 şagirddən 24 nəfəri bitirdi məktəbi. 2 nəfər istisna olmaqla, hamısı tələbə adı qazandı".

2023-2024-cü tədris ilində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə 6 məktəb fəaliyyətdədir və 94 müəllim 780 şagirdin təlim-tərbiyəsi ilə məşğul olur.

2023-2024-cü tədris ilinə olan statistikaya görə, təhsil sisteminə 300 min təhsil işçisi fəaliyyətdədir və Beynəlxalq Müəllimlər Günü onların hər biri üçün dəyərlidir.

"2016-cı ildə diaqnostik qiymətləndirmədə iştirak etdim və 57 bal topladım. Müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində də həmişə yaxşı nəticələr göstərmişəm. 60 maksimum baldan 51 və daha yuxarı toplamışam. Bu il isə 100 maksimum baldan 77.5 bal yığdım". Aqil Səfərov 2 övlad atası, şəhid oğludur: "Atam Dadaş Səfərov hərbi idi. Sonra məktəbdə hərbi hazırlıq rəhbəri olub. Könüllü olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün müdafiəsinə qalxıb.

Aqil Səfərov

**5 yaşlılar
məktəbdə**

Səh.3

**Məktəblərdə
"Zəfər tarixi"nin
tədrisi**

Səh.6

**50 gənc
qızın təhsilinə
dəstək**

Səh.8

**2023-cü ilin
inqilabi kəşfləri**

Səh.12

Sosiallaşma, keyfiyyətli təhsil

Ölkə üzrə inklüziv təhsilin əhatə dairəsi genişləndirilib

Ölkəmizdə "İnklüziv təhsil layihəsi"nin icrasına 2005-ci ildən başlanılıb. 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi ilə BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) birgə əməkdaşlığı çərçivəsində inklüziv təhsillə bağlı görülən işlər nəticəsində əlilliyi olan şəxslərin təhsilinin təşkili yeni mərhələyə keçib. 2015-2016-cı tədris ilindən əlilliyi olan uşaqların ümumi təhsil müəssisələrində digər uşaqlarla birgə təhsilə cəlb olunması məqsədilə Azərbaycan Respublikasında "İbtidai təhsil səviyyəsi üzrə inklüziv təhsilin tətbiqi" layihəsinin icrasına başlanılıb.

həri 7 nömrəli tam orta məktəb, Gəncə şəhəri 10 nömrəli tam orta məktəb, Sumqayıt şəhəri 19 nömrəli tam orta məktəb, Abşeron rayonu Saray qəsəbə 2 nömrəli tam orta məktəb, Qazax rayonu Daş Salahlı kənd 1 nömrəli tam orta məktəb, Tovuz şəhəri Təbiət və texniki təmayüllü məktəb-lisey, Astara rayonu Kijəbə qəsəbə tam orta məktəblərdə inklüziv siniflər təşkil olunub.

Ülkər Babayeva: "Əlilliyi olan uşaqlarla əlilliyi olmayan uşaqların birgə inklüziv sinifdə oxuması fərqliliyə münasibəti dəyişdirir, özünə hörməti formalaşdırır və ümumilikdə, sosial yəndən ədalətli və ayrı-seçkiliyə yol verməyən cəmiyyətin qurulmasına töhfə verir".

O, həmçinin inklüziv təhsilin genişləndirilməsinin təhsil mühiti üçün əhəmiyyəti barədə danışır: "Tədqiqatların nəticəsinə görə, əlilliyi olan uşaqların digər uşaqlarla birlikdə eyni sinifdə təhsil alması bu prosesin bütün iştirakçıları üçün təhsil, sosial və iqtisadi baxımdan faydalıdır. Müxtəlif araşdırmalar göstərir ki, inklüziv təhsil hər bir şagird üçün akademik və sosial baxımdan daha səmərəli təhsil modelidir. Belə ki, məktəblərdə bütün uşaqların birgə oxuması təhsilverənlərin şagirdlərə daha individual/differensial yanaşması deməkdir. İqtisadi faydaya gəldikdə isə, keyfiyyətli

İnklüziv təhsil inkişafı üzrə Dövlət Proqramı

Qeyd edək ki, ölkə başçısı İlham Əliyevin 14 dekabr 2017-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilən "2018-2024-cü illərdə Azərbaycan Respublikasında sağlamliq imkanları məhdud şəxslər üçün inklüziv təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" da məhz əlilliyi olan uşaqların təhsil hüququnu təhsilin bütün pillələrində digər şəxslərlə bərabər səviyyədə təmin etməsinə və onların təhsili üçün maneəsiz mühit yaradılmasına geniş imkanlar açır.

Əlbəttə, inklüziv təhsilin əsas hədəfi uşaqların təkə sosiallaşması deyil, eyni zamanda keyfiyyətli təhsil almalarıdır.

13 region üzrə 38 ümumi təhsil müəssisəsində inklüziv təhsil

İnklüziv sinif təşkil edilən ümumi təhsil müəssisələrinin şəbəkəsini genişləndirmək, Azərbaycanda əlilliyi olan uşaqların təhsil hüququnun təminatına dəstək vermək, inklüziv təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək və məktəblərdə kadr potensialını gücləndirmək məqsədilə 2021/2022-ci tədris ilindən Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu (ARTİ), Elm və Təhsil Nazirliyi və UNICEF ilə birgə "İnklüziv sinif təşkil edilən ümumi təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin genişləndirilməsi" adlı layihə həyata keçirir. Sözügedən layihə çərçivəsində hazırda 13 region üzrə 38 ümumi təhsil müəssisəsində ümumilikdə 200-dən çox əlilliyi olan şagird təhsilə cəlb olunub.

2023-2024-cü tədris ilində inklüziv siniflərin təşkili

Təhsil İnstitutunun direktor müavini Ülkər Babayeva bildirib ki, inklüziv təhsilin əhatə dairəsi genişləndirilərk bu il Bakı şəhəri üzrə 214, 25, 27, 177, 36, 163, 19, 181, 96 nömrəli tam orta məktəblərdə, İmişli şə-

həri 7 nömrəli tam orta məktəb, Gəncə şəhəri 10 nömrəli tam orta məktəb, Sumqayıt şəhəri 19 nömrəli tam orta məktəb, Abşeron rayonu Saray qəsəbə 2 nömrəli tam orta məktəb, Qazax rayonu Daş Salahlı kənd 1 nömrəli tam orta məktəb, Tovuz şəhəri Təbiət və texniki təmayüllü məktəb-lisey, Astara rayonu Kijəbə qəsəbə tam orta məktəblərdə inklüziv siniflər təşkil olunub.

Pedaqoji heyət üçün ixtisasartırma təlimləri təşkil olunur

Bu siniflərdə dərs keçən müəllim və korreksiyaedici-pedaqoqların hazırlığının necə həyata keçirilməsi barədə sualımızı cavablandıran ARTİ-nin Layihələrin idarə olunması şöbəsinin müdiri səlahiyyətlərini icra edən, baş mütəxəssis Həbibə Nəzirova bildirib ki, layihə çərçivəsində məktəblərin pedaqoji heyəti ilə maarifləndirici görüşlər və inklüziv təhsil sahəsində ixtisasartırma təlimləri təşkil olunur. O, əlavə edib ki, müəllimlərin, psixoloqların və korreksiyaedici pedaqoqların iştirak etdiyi həmin təlimlərdə inklüziv təhsilin mahiyyəti və əhəmiyyəti, əlilliyi tibbi və sosial yanaşma, uşağönümlü pedaqogika, Universal Öyrənmə Dizaynı, inklüziv tədris-təlim prosesi və qiymətləndirmə, eləcə də inklüziv siniflərdə hər birinin rolu kimi mövzulara toxunulur.

Valideynlər arasında da inklüziv siniflərlə bağlı məlumatlandırılma aparılır

Həbibə Nəzirova qeyd edib ki, inklüziv siniflər bəlli olduqdan sonra həmin sinifin valideynləri ilə "İnklüziv təhsilin formalaşdırılması" mövzusunda maarifləndirici görüşlər keçirilir. Bu görüş zamanı valideynlərə inklüzivlik və inklüziv təhsil, inklüziv təhsilin hüquqi bazası haqqında məlumat verilir, onların inklüziv təhsilin səmərəli təşkilində rolu müzakirə olunur.

Gülənə İLHAM

Oktaybrın 2-də ümum-təhsil müəssisələrində fəaliyyət göstərən məktəbhazırlıq qruplarında ilk dərs günü başladı. Məktəblər qapılarını təhsil üçün ilk addım kimi xüsusi yükü özündə daşıyan məktəbhazırlıq qruplarına - 5 yaşlıların üzünə açdı. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin rəhbərliyi ilk tədris günündə 257 nömrəli tam orta məktəbdə məktəbhazırlıq qruplarının ilk məşğələ prosesini izlədi, oradakı mühiti daha yaxından müşahidə etdi.

5 yaşlılar məktəbdə

Bu il paytaxt üzrə 21639 uşaq məktəbhazırlıq qruplarına cəlb olunub

Bakı Şəhər üzrə Təhsil İdarəsinin müdir müavini Xəyalə Əhmədzadə bildirib ki, məktəbhazırlıq qruplarının yaradılmasında məqsəd uşaqların psixoloji dayanıqlığını yaratmaq, onların ətraf ələmə, təhsil mühitinə uyğunlaşmasına dəstək olmaqdır. Onlarda həmçinin inisiyyət, birgə fəaliyyət bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Xəyalə Əhmədzadənin sözlərinə görə, məktəbhazırlıq qruplarında dərs keçən müəllimlər adətən diaqnostik qiymətləndirmədən yüksək bal toplanmış müəllimlər olur. "Bu qruplarda dərslər həftədə 4 dəfə təşkil olunur. Gündə 3 məşğələ saatı olmaqla ümumilikdə həftə ərzində 12 saat məşğələ olur. Hər məşğələ 30 dəqiqə, məşğələlər arası 10 dəqiqə fasilə olmaqla keçirilir. Bu qruplarda uşaqlara qiymətləndirmə olmur, bu proses həvəsləndirici, şifahi xarakter daşıyır və bu barədə valideynlərə məlumat verilir. Qəbul forması onlayn qeydiyyat vasitəsilə aparılır, təbii ki, bu da vətəndaşların rahatlığına xidmət göstərir. Bu il paytaxt üzrə 279 ümumi təhsil məktəbində 21639 uşaq məktəbhazırlıq qruplarına cəlb olunub". O, eyni zamanda məktəbhazırlıq qruplarının icma əsaslı təhsil layihəsinin zərurətini qeyd edib.

"Şagirdlərə müstəqil Azərbaycanın layiqli vətəndaşları olmağı arzulayıram"

Qızını məktəbhazırlıq qruplarına gətirən digər valideynlərdən biri də Ləman Məmmədovadır. O, sevinc və həyəcan içində olan beşyaşlı uşaqlara gələcək həyatlarında uğurlar arzulayır: "Məktəbi əla qiymətlərlə bitirən məzunlardan olacaqlarına ümid edirəm və buna inanıram. Bu gün ilk addımlarını atdıqları məktəbdə ən yaxın dəstəkləyiciləri olan müəllimlərinin və valideynlərinin əməyini heç zaman itirməsinlər. Ən əsas da şagirdlərə müstəqil Azərbaycanın layiqli vətəndaşları olmağı arzulayıram".

"İstəyirdim tez başlasın məktəb"

Təbii ki, o gün 5 yaşlıların günü idi. Onlar ilk addımlarını məktəbə atır, müəllimlərlə, sinif yoldaşları ilə tanış olurlar. Məktəb yoluna yön əldə ilk gün hər birinin həyatının unudulmaz anları kimi yaddaşlarına həkk olunur. 257 nömrəli tam orta məktəbdə gələnlər arasında sevincindən atılıb düşən, üzü gülmə, artıq özünü məktəbli kimi hiss edən 5 yaşlılar çoxluq təşkil edir. O şagirdlərdən biri də Leyla Məmmədovadır. Leylaman təbəssümündən bəllidir ki, o, məktəbə gəlişinə görə çox sadır. Leyladan "Məktəbə gəlmək istəyirdin? sualını soruşduqda o belə cavab verir: "Mən hər gün əldiyim məktəb formasını geyinirdim, yatanda belə məktəbə gedəcəyimi düşünürdüm, istəyirdim tez başlasın məktəb. Bu gün mən müəllimlə tanış oldum. Artıq mən bəzi sinif yoldaşlarımın adını bilirəm, onlar mənim dostumdur. Bu gün üçün mən şeir də öyrənmişəm:

**Vətən işiq, vətən çörək,
Gözümüzün nuru kimi
Əzizləyək onu görək!
Biz qoruyaq onu görək!"**

Digər sevinən şagirdimiz Tamerlan Paşazadədir. O, hissələrini sözlə ifadə etməkdə çətinlik çəksə də şeir deməkdən heç çəkinmədi. Ürəklə, böyük coşqu ilə şeir söyləməyə başladı:

**"Ey Vətən, ana Vətən,
Heyranam səne, Vətən!
Dupduru göllərin var,
Yamaşlı çöllərin var".**

"Hər dərs oyunlarla ayləncəli keçilir"

İlk dərs gününün ən böyük yükünü daşıyan, 5 yaşlıların məktəbə adaptasiyasını təşkil etməsində, bilik-bacarıqlarının formalaşmasında əvəzsiz rol oynayan məhz müəllimlərdir. Dərs prosesinin keyfiyyəti, istiqaməti, dərslərin tədris olunma forması barəsində elə həmin məktəbdə 24 ildir ki, ibtidai siniflərdə dərs deyən və bundan məmnunluq hissi duyan Maral Əliyevanın fikirlərini də öyrəndik.

Maral Əliyeva deyir ki, 5 yaşlılar əsasən tədris zamanı hərfləri həm şifahi, həm də yazılı şəkildə tanımağı, rəqəmləri saymağı öyrənir, ətraf ələmə haqqında bilik əldə edirlər. Bu da onlara gələcək təhsil pillələrində çox gərəkdir: "Elə uşaq var ki, olduqca qapalıdır, fikrini ifadə etməkdə çətinlik çəkir. Məktəbhazırlıq proqramı söz ehtiyatı baxımından o qədər zəngindir ki, şagirdlər zamanla o sözləri mənimsəyir, söz bazalarını artırır. Bu qruplarda "Ətraf ələmə tanışlıq", "Bədii təfəkkürün inkişafı", "Savad təliminə hazırlıq və nitq inkişafı", "Məntiqi və riyazi təfəkkürün inkişafı", "Təsviri fəaliyyət", "Musiqi və fiziki mədəniyyət" fənləri öyrədilir. Təbii ki, hər dərs oyunlarla, ayləncəli formada keçirilir ki, şagirdlərin dərəkəməsi daha rahat olsun. Bu qruplarda ev tapşırığı verilmir. Amma dərs prosesi zamanı işlədiyimiz mövzunu şagirdin ev mühitində də yeməkdən izləməsi, mövzunu daha dərin qavramasına gətirib çıxarır".

Tədris prosesi zamanı 5 yaşlı uşaqlarla ən çox çətinlik yaşanan məqamlardan biri də adaptasiya prosesi olduğuna bildirən Maral müəllim deyir: "Əksər şagirdlər parta arxasında oturmaqda çətinlik çəkir, oturmaq istəmir. Dərs prosesi zamanı müxtəlif situasiyalarla qarşılaşa bilir. Tədris prosesində tənəffüslə bağlı problemi olan şagirdim olub. Həmin şagird heç nə başa düşmürdü, çox iti sürətlə danışırdı, bir sözlə, onu anlamaqda çətinlik çəkirdim. Mən həmin şagirdi psixoloqa yönləndirdim. Psixoloq uşaqla söhbət aparanda zaman tənəffüslə bağlı problemi ortaya çıxırdı. Beynində oksigen normal getmədiyindən anlamaqda çətinlik çəkirdi. Amma bu problem daha sonra aradan qalxdı. İndi həmin məktəbli sinifin əlaç şagirdlərindən biridir. Bu, mənə çox sevinindir. Təbii ki, bir müəllim kimi şagirdlərimin ağıllı, kamallı, öz fikirlərini sərbəst şəkildə ifadə edə bilən şəxslər olmasını həmişə arzulayıram. Onların vətənə, millətə layiqli vətəndaş, savadlı, yararlı kadr olmalarını istəyirəm".

Tünzalə QULIYEVA

Azərbaycan İlham Əliyev:

"İnanıram ki, mənim axıra çatdırı bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcəm. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm".

Heydər ƏLİYEV

Tarix sübut edir ki, yalnız güclü dövlətçilik ənənələrinə sahib olan ölkələr öz gələcəyini təmin edə və inkişafa nail ola bilərlər. Böyük şəxsiyyət və dövlət xadimi Heydər Əliyev öz həyatını, zəngin dövlətçilik təcrübəsini Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyinə, inkişaf etmiş sivil dövlətlər səviyyəsinə yüksəlməsinə həsr edib. Ulu Öndərin siyasi uzaqgörənliyi nəticəsində Azərbaycan son 20 il ərzində Heydər Əliyev siyasətini uğurla davam etdirən, güclü dövlət başçısının - möhtərəm İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Şanlı Zəfər tarixini yaşayır. Ulu Öndərin 2003-cü ildə növbəti prezident seçkiləri ərəfəsində xalqa müraciətində özünəməxsus daxili inamla səsləndirdiyi "İnanıram ki, mənim axıra çatdırı bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcəm. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm" fikirləri artıq günümüzün realıqları ilə səsləşir. 2003-cü il oktyabrın 3-də siyasi hakimiyyətə gələn İlham Əliyev tərəfindən son illər ərzində ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən təhsil islahatları və onun nəticələrini hər bir vətəndaşımız öz həyatında hiss edir. Əsas Ulu Öndər tərəfindən qoyulmuş və hazırda Prezident İlham Əliyevin uğurla davam etdirdiyi təhsil siyasəti Azərbaycanın perspektiv inkişafı üçün sağlam təməl formalaşdırıb. Ötən 20 il Azərbaycanın təhsil, elm sahəsinin sürətli inkişaf templəri ilə yadda qalıb. Son 20 ildə təhsil sahəsində qazanılan uğurların qısa xronikasını oxucularımızla bölüşməyi vacib hesab etdik.

prioritet vəzifəyə çevrilib. Belə ki, ali təhsil müəssisələrinin şəbəkəsi daha da inkişaf etdirilərək genişləndirilib, onların sayı 2003-cü ildəki 46-dan hazırda 51-ə, təhsilalanların sayı isə 120 mindən 212 minə çatdırılıb. Azərbaycanda ən müasir tələblərə cavab verən ADA Universiteti, Bakı Ali Neft Məktəbi, həmçinin dünyada tanınan M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti, İ.M.Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universiteti kimi qocaman ali məktəblərin Bakı filialları yaradılıb. Azərbaycan Respublikası vətən-

rəncəmə əsasən "2009-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı" layihəsi hazırlanıb və uğurla həyata keçirilib.

Keyfiyyət dəyişikliklərinin əsası

Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2013-cü il oktyabr ayının 24-də "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın təsdiq olunması Azərbaycan təhsilində keyfiyyət dəyişikliklərinin əsası

Davamlı inkişafın təməli

Məlumdur ki, təhsil sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşmasını şərtləndirən amillər sırasında infrastrukturun rolu xüsusilə böyükdür. Keyfiyyətli təhsilin modern təhsil mühitində formalaşması şübhə doğurmur. Bu mənada dövlət başçısı İlham Əliyevin 2003-cü ildə Prezident seçildəndən bir il sonra 2004-cü ildə Azərbaycanın bütün gələcək inkişafını müəyyən edən "Azərbaycan Respublikasında regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın qəbul etməsi, "2011-2021-ci illərdə Azərbaycanda təhsilin inkişafı üzrə Milli Strategiya"nın hazırlanması ölkəmizin müasir inkişaf modelinin yaranmasına səbəb oldu. Ölkə rəhbərliyinin diqqət və qayğısı sayəsində son 20 ildə respublikamızda təhsil infrastrukturunun yenilənməsi sahəsində böyük uğurlar əldə olub. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin diqqət və qayğısı, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə ümumi təhsil müəssisələrinin infrastrukturunun müasirləşdirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli işlər görüldü. 2003-2021-ci illər ərzində 3400-dən çox məktəb binası tikilib və ya əsaslı təmir edilib, başqa sözlə, ölkənin bütün məktəblərinin 76 faizinin binası yeni tikilib və ya əsaslı təmir olunub. Məktəb tikintisi sahəsində həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində 1 milyondan çox şagird-

din təlim şəraiti əhəmiyyətli şəkildə yaxşılaşdırılıb. Bu nailiyyətlərin əldə edilməsində Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi "Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb" proqramının müstəsna rolu olub. Layihə çərçivəsində ölkənin müxtəlif bölgələrində 100 mindən artıq şagirdin təhsil aldığı 500-dək məktəb binası inşa olunub və yaxud əsaslı şəkildə yenidən qurulub. Fond həmçinin "Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı", "Təhsilə dəstək", "Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin inkişafı" proqramları çərçivəsində də ölkəmizdə təhsil infrastrukturunun müasir standartlar səviyyəsində yenidən qurulmasına özünün sanballı töhfələrini verib.

Ali təhsilin inkişafı

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ali təhsilin inkişafı

daşlarına xaricə getmədən aparıcı ölkələrin ali təhsil standartları çərçivəsində keyfiyyətli təhsil almaq imkanının yaradılması məqsədilə Azərbaycan-Fransız Universiteti (UFAZ) fəaliyyətə başlayıb. Bundan əlavə, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə İtaliya-Azərbaycan Universiteti yaradılıb.

Azərbaycanda ali təhsil sistemində həyata keçirilən islahatların mühüm istiqamətlərindən biri də dünya təhsil sistemində inteqrasiyanın təmin edilməsidir. Milli təhsil sisteminin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması məqsədilə Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" 31 yanvar 2008-ci il tarixli Sərəncamı bu baxımdan vacib əhəmiyyət kəsb edir. Sə-

qoyub. Dövlət Strategiyasının qəbulundan keçən son 10 il ərzində təhsilin məzmununun, kadr hazırlığının, təhsildə idarəetmənin yenidən qurulmasına imkan verəcək, davamlı inkişafı təmin edəcək məqsədyönlü təşəbbüslərə start verilib. Prezident İlham Əliyevin dövlətçilik siyasətində müəllim əməyinin stimullaşdırılması xüsusi önəm daşıyır. Dövlət başçısının imzaladığı müvafiq sərəncamlar əsasında dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılan müəllimlərin həftəlik dərslər yükü norması 1,5 dəfə, aylıq vəzifə məaşları orta hesabla 2 dəfə, eləcə də direktor və direktor müavinlərinin aylıq vəzifə məaşları orta hesabla 20 faiz, gənclərin çağırışqədərki hazırlıq rəhbərlərinin aylıq vəzifə məaşları orta hesabla 40 faiz artı-

rılıb. Son illərdə müəllimlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada işə qəbulu nəticəsində məktəblərə qəbul olunmuş müəllimlərin hər biri sertifikatıya uğurla keçib, onların 70-80 faizi 51 və daha çox bal toplayıb, əməkhaqları isə 35 faiz artıb.

Təhsilin bütün pillələrini əhatə edən bu tədbirlər həm də ölkədə müəllim nüfuzunun yüksəlməsinə xidmət edən keyfiyyət dəyişiklikləridir. Son illərdə müəllimlərin işə qəbulu sahəsində mərkəzləşdirilmiş müsabiqə mexanizmi tətbiq edilib, qaydalar şəffaflıq və obyektivlik baxımından əhəmiyyətli şəkildə təkmilləşdirilib, nəticədə ümumi təhsil müəssisələrində vakant yerlərin 100 faiz tutulması təmin olunub. Təhsilin səviyyəsinin yüksəlməsində müəllimlərin peşəkarlığı

nəzərə alınaraq ölkə Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən məktəbəqədər təhsilin inkişafı ilə bağlı 2007-2010-cu illəri əhatə edən Dövlət Proqramı təsdiq edilib və həyata keçirilib. Proqrama əsasən, ölkədə yüzlərlə yeni məktəbəqədər təhsil müəssisələri inşa edilib və mövcud müəssisələr əsaslı təmir olunub. Bu sahədə Heydər Əliyev Fondunun müstəsna xidmətləri var və bu uğurlu fəaliyyət hazırda da davam etməkdədir.

Son illər təhsil siyasətində məktəbəhazırlıq da prioritet istiqamətlərdən birini təşkil edib, ilk dəfə olaraq dövlət büdcəsi hesabına məktəbəhazırlıq qrupları təşkil olunub, 5 yaşlı uşaqların təhsilə cəlb edilməsi səviyyəsi 2003-cü ildəki 15 faizdən 90 faizə çatdırılıb ki, bu da ən böyük uğurlardan biri hesab oluna bilər. Növbəti illərdə bütün 5 yaşlıların məktəbəhazırlığa cəlb edilməsi istiqamətində tədbirlər nəzərdə tutulub.

Rəqəmsallaşma, innovasiyalar

Prezident İlham Əliyevin təhsil sistemində İKT-nin geniş tətbiqinin təmin olunması barədə müvafiq sərəncamları, ümumi təhsil sistemində təhsilin keyfiyyətinin yüksəlişini təmin edib. Bu, xüsusən də məktəblərin kompüterlə təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlıdır. Son illərdə məktəblərimizdə şagird-kompüter nisbətində ciddi artım var. Əgər 2020-ci ildə 36 şagirdə 1 kompüter düşürdüyü, 2023-cü ildə 11 şagirdə 1 kompüter düşür. Yaxın 5 ildə isə 6 şagird-1 kompüter nisbətində təmin olunması nəzərdə tutulur. Ölkə üzrə 4331 məktəb artıq Azərbaycan Təhsil Şöbəsinə qoşulub. Məlumdur ki, müasir dünyada elm, texnologiya və innovasiyalar cəmiyyətinin sosial-iqtisadi inkişafının aparıcı qüvvəsinə çevrilib. Bu mənada Heydər Əliyev Fondunun və Fondun rəhbəri Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə dünyada trendə çevrilmiş STEAM yanaşmasının məktəblərimizdə tətbiqinə başlanılması son illərin ən uğurlu yeniliklərindən biridir. Ölkəmizin üzlaşdığı pandemiya şəraitində belə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən "STEAM Azərbaycan" layihəsinin əhatə dairəsi genişləndirilib.

2017-2018-ci tədris ilindən etibarən təhsilalanların İKT bacarıqlarına dərindən yiyələnməsi, rəqəbatqabiliyyətli və məntiqi düşüncə tərzinə malik şəxslər kimi formalaşmasını təmin etmək məqsədilə ümumi təhsil məktəblərində "Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinin tətbiqinə başlanılıb. Layihənin əsas məqsədi "İnformatika" fənninin tədrisinin təkmilləşdirilməsi və yeni yanaşmanın tətbiqidir. Bu il layihə 410 mindən çox şagirdi əhatə edəcək.

Erkən təhsil

Məlumdur ki, məktəbəqədər təhsil bütün dünyada təhsil prosesinin ilkin mərhələsi olmaqla mühüm əhəmiyyət daşıyır. Məktəbəqədər təhsilin uşağın sonrakı inkişafında müstəsna əhəmiyyətli

təhsili son 20 ildə

“Təhsil islahatları daha da dərinləşməlidir”

Təkmil təqaüd sistemi

Azərbaycan Prezidenti tərəfindən son illərdə ali təhsilin əlçatanlığının artırılması, tələbələrə sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması sahəsində əhəmiyyətli qərarlar qəbul olunub. Ali təhsildə təqaüd sistemi təkmilləşdirilib, dövlət hesabına maliyyələşən təqaüd yerlərinin miqdarı 23 min vahid artırılıb, təqaüd alan tələbələrə sayının 50 faizə çatdırılması nəzərdə tutulub. Bununla yanaşı, tələbələrə verilən təqaüdlərin məbləği də orta hesabla 20 faiz artırılıb, bu tədbirlər 110 mindən çox tələbəni əhatə edib. Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il 13 yanvar tarixli müvafiq fərman və sərəncamı ilə

Ege Universiteti ilə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti arasında beynəlxalq ikili diplom proqramlarının icrasına başlanılıb.

Ölkə başçısı tərəfindən 30 sentyabr 2021-ci il tarixdə “Azərbaycan gənclərinin nüfuzlu xarici ali təhsil müəssisələrində təhsil imkanlarının genişləndirilməsi haqqında” müvafiq Sərəncamın imzalanması isə əsas Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş xaricdə təhsil ənənəsinin davam etdirilməsi, gənclərin qabaqcıl xarici təhsilə cəlbini müxtəlif proqramlarla dəstəklənməsinə yönəlib. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 fevral tarixli Sərəncamı ilə “Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil

əlçatanlığını təmin etmək, təhsil almaqda bərabər imkanlar yaratmaq və təhsilin əhatə dairəsini genişləndirmək məqsədilə 17 iyun 2021-ci ildə Təhsil Nazirliyinin tabeliyində Təhsil Tələbə Krediti Fondunun yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında Fərman imzalanıb. Ölkəmizdə vətəndaşlar tərəfindən böyük rəziqlə qarşılanmış bu qərar sosial baxımdan həssas ailələrin övladlarının təhsilinə dəstək kimi qiymətləndirilir. Statistika nəzər yetirdikdə görürük ki, Fonda yaradıldığı gündən 2023-cü ilin 20 sentyabr tarixinə qədər ümumilikdə 32745 müraciət olunub. Onlardan 23477-si məqbul cavab alaraq kreditləri rəsmiləşib.

Azərbaycan Respublikasının ali məktəb tələbələri üçün Prezident təqaüdü və dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində, həmçinin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistratura səviyyəsində təhsil alan tələbələrə verilən təqaüdlərin məbləği artırılıb.

Xaricdə təhsil ənənəsi

Son 20 ildə Azərbaycanın müasir tələblərə cavab verən yüksəkixtisaslı mütəxəssislərə ehtiyacını ödəmək üçün gənclərin xaricdə təhsil alması dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən olub. Gənclərin ölkə üçün zəruri ixtisaslar üzrə xaricdə təhsil almalarını təmin etmək məqsədilə “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi barədə Sərəncam imzalanıb. Proqram çərçivəsində ümumilikdə 5 min nəfərdən artıq Azərbaycan vətəndaşı dünyanın aparıcı universitetində təhsil almaq hüququ qazanıb.

Bu sahədə müasir çağırışlar nəzərə alınmaqla Prezident İlham Əliyev tərəfindən 16 noyabr 2018-ci il tarixində “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi insan kapitalının inkişafına dövlət dəstəyinin davam etdirilməsini müstəsna dərəcədə əhəmiyyətli edib. Dövlət Proqramına uyğun olaraq ABŞ-ın Corc Vaşinqton Universiteti (CVU) ilə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və ADA Universiteti, Koreya Respublikasının İnha ali təhsil müəssisəsi ilə Bakı Mühəndislik Universiteti, Türkiyənin

müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı təsdiq edilib. Dövlət Proqramı çərçivəsində 2022-ci ildə keçirilən müsabiqələr nəticəsində 353 nəfər (80 nəfər bakalavriat, 273 nəfəri isə magistratura), 2023-2024-cü tədris ili üzrə isə 381 nəfər (67 nəfər bakalavriatura, 314 nəfər isə magistratura) xaricdə təhsil almaq imkanı əldə edib. Sevincidir ki, Proqram iştirakçılarından 48 nəfəri cari il üzrə dünyanın 10 ən yaxşı universitetində – 9 nəfər Harvard Universitetin-

Peşə təhsilinin yüksəliş dövrü

Ölkəmizdə peşə təhsilinin yüksəliş dövrü İlham Əliyevin hakimiyyəti dövrünə təsadüf edir. Bu dövrdə peşə təhsili pilləsinin inkişafı dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən birini təşkil edib. Ölkə başçısının fərman və sərəncamları ilə 2016-cı ildə “Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin təsdiq

edilməsi, Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin yaradılması, 2018-ci ildə “Peşə təhsili haqqında” Qanunun təsdiq edilməsi, dövlət ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış müəllimlərin dərslərinin və əməkdaşlarının, idarəetmə və təlim fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin isə əməkdaşlarının artırılması dövlətin peşə təhsili və təliminə diqqət və qayğısının bariz nümunəsidir. Son illərdə peşə təhsili

Bərabər imkanlar, əlçatanlıq

Yüksək dövlət qayğısının nəticəsidir ki, Prezident İlham Əliyev əhalinin aztəminatlı təbəqələrindən olan şəxslərin təhsil

sisteminin yenidən qurulması, bu sahədə çevik idarəetmənin təmin edilməsi məqsədilə 24 ixtisaslaşmış peşə təhsili mərkəzi yaradılıb. Koreya təhsil standartları əsasında təsis edilən Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində 2020-2021-ci tədris ilindən etibarən yüksək texniki peşə - subbakalavr səviyyəsinin tədrisinə başlanılıb. Peşə təhsili müəssisələrinə qəbulun 25 minə qədər artması isə bu sahənin cəlbəciliyindən xəbər verir.

Ölkə başçısı peşə təhsili pilləsinə xüsusi həssaslıqla yanaşır və bu barədə çıxışlarında bildirir: “Mən çox istərdim ki, bizim kadrlarımız da yetişsin və həm Azərbaycanda, həm də başqa ölkələrdə azərbaycanlı kadrlar yüksək vəzifələrdə işləsinlər. Ona görə peşə məktəblərinin bu sahədə çox böyük əhəmiyyəti var...Peşə məktəblərinin gələcək inkişafı daim diqqət mərkəzində olmalıdır”. Prezidentin bu çağırışına uyğun olaraq 2019-2020-ci tədris ilində 25-dən çox ümumi təhsil məktəbində peşə təmənyüllü siniflər açılıb ki, bu da şagirdlərin məktəb illərində ilkin peşə bacarıqlarına yiyələnməsinə

məsuliyyət daşıyan vətənpərvər gənclik yetişib. Bu, özünü 44 günlük Vətən müharibəsində də göstərib. Gənclərimiz İkinci Qarabağ müharibəsində azğın düşmənlərə layiqli cavab verərək ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunmasına öz tarixi töhfəsini verib.

Ölkə başçısı çıxışlarında gənclərimizin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasının vacibliyindən danışıraq İkinci Qarabağ müharibəsində bunun öz əksini tapdığını bildirib: “Şuşada Cıdır düzündə Azərbaycan xalqına müraciət edərkən demişdim ki, mən 2003-cü ildə hakimiyyətə gələndə bu gün 25-30 yaşında olan insanlar uşaq idi. Biz onları vətənpərvərlik ruhunda, dövlətə sədaqət ruhunda yetişdirdik və onlar bizim torpaqlarımızı işğalçılardan azad etdilər. O cümlədən işğal edilmiş torpaqlarda heç vaxt olmayan, amma əslən o torpaqlardan olan gənclər torpaqları uğrunda aslan kimi vuruşdular”.

Beləliklə də Prezident İlham Əliyev gənclərimizin milli-mənəvi dəyərlərə sadiq, Vətənpərvər ruhda böyüməsini prioritet vəzifə kimi dövlət strategiyasının mühüm istiqamətlərindən hesab edir. Azərbaycan məktəbi, müəllimi dövlət başçısının bu çağırışına cavab olaraq özünün fəaliyyətində yeni nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsinə xüsusi önəm verir.

Böyük Zəfərin işığında Qarabağ təhsili

Ali Baş Komandan, müdrik dövlət başçısı İlham Əliyevin qətiyyətli və məqsədyönlü siyasəti, Rəşadətli Ordumuzun 44 günlük

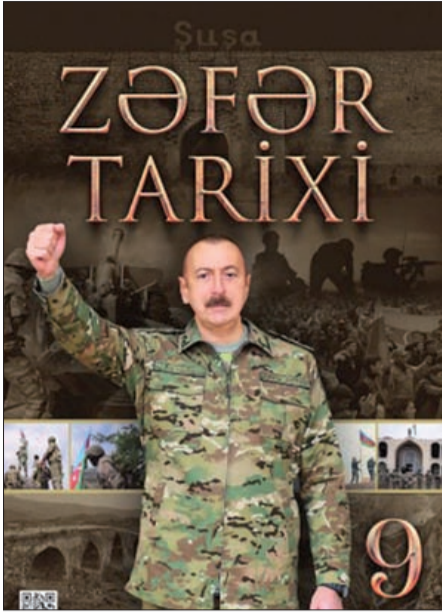
Vətən müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıq sayəsində torpaqlarımız düşmən işğalından azad olundu. Böyük Zəfərin işığında əzəli torpaqlarımızda təhsilimizin inkişafı üçün də ciddi fəaliyyətlərə başlandı. Ölkə başçısının müvafiq sərəncamı ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur Regional Təhsil idarələrinin yaradılması Qarabağımızda təhsilin inkişafına diqqət və qayğının göstəricisidir. Tezliklə yeni təhsil müəssisələrinin təməli qoyuldu. Prezident İlham Əliyev 2021-ci il mayın 12-də Şuşada 1 nömrəli ümumi-təhsil məktəbin, daha sonra 960 şagird yerlik Ağdam şəhər 1 nömrəli məktəbin yeni binasının təməlini qoyub. Ötən il 15 sentyabrda Azərbaycan təhsili üçün ən əlamətdar bir hadisə yaşandı, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun ilk təhsil zəngi doğma torpaqlarımıza Böyük Qayıdışın ilk ünvanı olan Ağaldada çalındı. Bu tədris ilində isə Füzulidə Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəbdə ilk zəng səsi eşidildi.

2023-2024-cü tədris ilində “Böyük Qayıdışda dair I Dövlət Proqramı” çərçivəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə təhsil müəssisələrinin tikinti və təmir işləri davam etdiriləcək. Növbəti mərhələdə Şuşada, Zəngəzurda, Ağdamda, Cəbrayılda, Zəngilanda, Kəlbəcərdə, Qubadlıda, Füzulidə müasir təhsil müəssisələrinin inşa olunaraq istifadəyə verilməsi günü də uzaqda deyil. Bu gün, görkəmli dəyişən Şuşamızda 1 nömrəli 960 yerlik tam orta məktəbdə son tamamlama işləri aparılır və təhsil ocağının növbəti ildə istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub.

Beləliklə, son 20 ildə ölkəmizdə dövlət başçısının siyasəti iradəsinə uyğun olaraq təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, gənclərin innovasiyalara, yeni texnologiyalara çıxış imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə böyük həcmli işlər görüldü. Prezident İlham Əliyev tərəfindən qarşıya qoyulan vəzifə isə belədir: “Təhsil sahəsində bu günə qədər aparılan islahatlar daha da dərinləşməlidir. Təhsil ölkəmizin ümumi inkişafına uyğun şəkildə inkişaf etməlidir və ən müasir tələblərə cavab verməlidir. Son illərdə bu sahədə çox böyük işlər görüldü, təhsil sahəsi daim diqqət mərkəzindədir və bu da təbii. Çünki hər bir ölkənin bu gün və gələcəyi təhsillə bilavasitə bağlıdır”.

Möhtərəm Prezidentimizin bu aydın mövqeyi, Azərbaycanın qüdrətli sabahına hesablanan tapşırıq və tövsiyələri bu gün təhsil sahəsində qazanılan nailiyyətlərin əsasını təşkil edir, milli tərəqqinin yeganə yolunun təhsildən keçdiyini aydın surətdə göstərir.

Oruc MUSTAFAYEV

Məktəblərdə "Zəfər tarixi"nin tədrisi

Şagirdlər dərslərdə həvəslə iştirak edirlər

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhəboyu genişmiqyaslı tərribat törətməsinə cavab olaraq Azərbaycan Ordusunun "Dəmir yumruq" adlandırılan əks-hücum əməliyyatına başlandı. 44 gün davam edən Vətən müharibəsi xalqımıza otuzillik işğala son qoyulması və ərazi bütövlüyümüzün bərpası ilə nəticələnən Şanlı Zəfər qazandı. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılmış möhtəşəm qalibyyətimiz Zəfər tariximizə qızıl hərfərlə yazıldı.

Bu parlaq qələbəni şagirdlərə ortalıq çatdırmaq, münaqişə ilə bağlı siyasi prosesləri yeniyetmələrə dərinləndirmək məqsədilə Elm və Təhsil Nazirliyinin müvafiq əmri ilə 2021-2022-ci tədris ilindən bütün ümumi təhsil müəssisələrinin IX siniflərində "Zəfər tarixi" kursunun tədrisinə başlandı. Qeyd edək ki, "Zəfər tarixi" kursu tədris dilindən asılı olmayaraq, bütün siniflərdə dövlət dilində - Azərbaycan dilində 1 saat tədris olunur.

Yeni dərslərdə "Zəfər tarixi" kursunun orta ümumtəhsil məktəblərində tədrisini yaxından izləmək,

maq ümidi heç vaxt sönmədi. Bu, bizim haqq yolumuz idi. 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız qələbə xalqımızın nə qədər əzmkar, vətənpərvər olduğunu bir daha sübut etdi. Belə bir qürurlu tarixi dərinləndirmək hər bir şagirdin borcudur. Bizə bu ildən keçirilən "Zəfər tarixi" dərslərini və gücümü oxuyacağam. Düşünürəm ki, bu dərslərindən öyrənməklə bir şagird kimi üzərimizə düşən borcu yerinə yetirəcəyik".

"Bu fənn, başqa fənlərdən bizə daha əziz, daha doğmadır"

Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyin 9-cu sinif şagirdi Aysən Nəcəfli bu tarixi sevgi-sevə öyrənməyini deyir: "Əslən Kəlbəcər rayonundanıq. Gözümü açandan evimizdə Kəlbəcər, Vətən nisgili eşitməmişəm. Artıq 3 ildir ki, torpaqlarımız işğaldan azad olunub. Nisgilli, həsrət dolu günlər arxada qalıb. Belə bir şanlı, qürurlu tarixi öyrənmək bizi təbii ki, çox sevindirir. Bu fənn başqa fənlərdən bizə daha əziz, daha doğmadır. Allah Şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Bu gün Şəhidlərimizin qanı hesabına biz bu sevincli günləri yaşayırıq".

"Bu dərslər keçəndə xüsusi qürur hissi duyuram"

Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyin tarix müəllimi Elməddin Quliyev "Zəfər tarixi" kur-

"Düşünürəm ki, bu kursu hamı yüksək səviyyədə öyrənməlidir"

Şirin Şirinov 148 nömrəli tam orta məktəbin 9-cu sinif şagirdidir. O, hər dərslərdə olduğu kimi, bu gün keçirilən "Zəfər tarixi" dərslərində çox biliklər əldə etdiyini deyir: "Artıq 3-cü dərslərdir ki, "Zəfər tarixi"ni bizə sevimli müəllimimiz Rəşad müəllim

şagirdlərin bu dərslə marağını öyrənmək məqsədilə paytaxtın Sabuncu rayonunda yerləşən 148 nömrəli tam orta məktəbdə və Xətai rayonundakı Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyde oldu. 148 nömrəli məktəbdə doqquzuncu siniflərdə tarix müəllimləri-Rəşad Haqverdiyev, Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyde isə Elməddin Quliyev "Zəfər tarixi" kursu ilə bağlı dərslərində iştirak etdik.

Dərslərdə Vətən müharibəsinin həlledici məqamlarına, rəşadətli ordumuzun qəhrəmanlıq nümunələrinə, böyük qələbəni təmin edən amillərə nəzər salındı. 44 günlük müharibəyə qədər baş verən tarixi proseslərdən, mənfur qonşularımız tərəfindən törədilən faciələrdən söhbət açıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin prakymatik siyasi kursundan, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həyatına keçirdiyi ordu islahatlarından danışıldı. Vətən müharibəsində qəhrəmancasına həlak olan Şəhidlərimizə hörmət və ehtiramla yad edildi.

Dərslər bitdikdən sonra "Vətən tarixi" kursunu tədris edən müəllimlər və dərslə iştirak edən şagirdlərlə söhbətlaşdıq.

"Bu kursun tədrisi şagirdlərimizə Qarabağ müharibəsi ilə bağlı bütün prosesləri ayrı-ayrılıqda aşılrayır"

148 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi Rəşad Haqverdiyev 44 günlük Vətən müharibəsinin işti-

sunun tədrisində şagirdlərin milli-vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsinə xüsusi rol oynadığını söyləyib. O, artıq 3-cü ildir ki, bu kursun tədris edildiyini bildirib: "Şagirdlər "Zəfər tarixi" kursunun dərslərinə xüsusi maraq göstərir. Həftədə bir dəfə keçirilən dərslər səbrsizliklə gözləyirlər. 44 günlük Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz qələbə bu gün Azərbaycan tarixinin ən şanlı səhifələrindən biridir. Dərslər zamanı biz şagirdlərə döyüş meydanında, mərdi-mərdanə qələbə çaldığımızı, xalqımızın nə qədər qəhrəman oğulları olduğunu çatdırırıq. Düşünürəm ki, bu fənnin tədrisi yetişməkdə olan gənc nəsildə həm də döyüş ruhu oyadır. Bu dərslər keçəndə xüsusi qürur hissi duyuram".

"Belə bir qürurlu tarixi dərinləndirmək hər bir şagirdin borcudur"

Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyin 9-cu sinif şagirdi Zəhra Xamməmmədova "Zəfər tarixi" kursunun hər həftə səbrsizliklə gözlədiyini deyir: "Torpaqlarımız 30 il işğal altında qalsa da, xalqımızın tarixi torpaqlarımıza qayıt-

tədris edir. Rəşad müəllim Vətən müharibəsində iştirak edib. Bu müharibədəki təəssüratlarını bizimlə bölüşür. Belə bir müəllimimiz olduq üçün qürur hissi keçirirəm. Düşünürəm ki, bu kursu hamı yüksək səviyyədə öyrənməlidir".

"Mən bu dərslərin keçirilməsini çox istəyirəm"

Aysu Rəhimli də 148 nömrəli məktəbin 9-cu sinif şagirdidir. O, "Zəfər tarixi" kursu ilə bağlı fikirlərini belə izah edib: "Mən bu dərslərin keçirilməsini çox istəyirəm. Dərslər zamanı biz torpaqlarımızın hansı səbəblərdən işğal olduğunu da öyrənirik. "Zəfər tarixi" dərslərini ilk dəfə ölməyə götürüb vərəqləyəndə başa düşdüm ki, torpaqlarımıza edilən təcavüz yüz illər bundan öncə planlaşdırılıb. Ona görə də tariximizin ən vacib məqamlarını bu dərslərdə öyrənməyəm. Düşünürəm ki, biz bu tariximizi dərinləndirməliyik ki, gələcəkdə vətəndəş kimi mənfur düşmənlərimizin hiylələrinə, məkrli oyunlarına qurban olmayaq".

Niyazi RƏHİMOV

Elm və təhsil naziri yüksək nəticə göstərən idmançılarla görüşüb

Oktyabrın 3-də elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Rumıniyanın Mamaya şəhərində yeniyetmə oğlan və qızlar arasında keçirilən şahmat üzrə Avropa çempionatında uğurlu nəticə göstərən idmançılarla görüşüb.

Emin Əmrullayev çıxışında ölkəmizdə idmana olan dövlət qayğısından, bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərdən danışib və çempionatda uğurlu qazanan idmançıları - 4 qızlı,

2 gümüş və 1 bürünc medala layiq görülən Məhəmməd Kazımzadə, Mehriban Əhmədli, Əhməd Xaqan, Rüstəm Rüstəmov, Ayan Allahverdiyeva, Səadət Bəşirli, Xəzər Babazadəni təbrik edib.

Görüşdə iştirak edən Azərbaycan Şahmat Federasiyasının prezidenti Mahir Məmmədov şahmatçıların əldə etdikləri bu nailiyyətlərin davamlı olacağına əminliyini bildirib, gələcək fəaliyyətlər

rində onlara uğurlar arzulayıb.

Sonda xatirə fotosu çəkilir.

Qeyd edək ki, 47 ölkə, 928 şahmatçının iştirak etdiyi turnirdə Azərbaycanı təmsil edən 44 şahmatçıdan 39-u Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən uşaq-gənclər idman-shahmat məktəblərinin idmançıları olub. Ümumilikdə qazanılan 7 medaldan 6-sı bu məktəblərin şahmatçıları tərəfindən əldə edilib.

Nailiyyətlərin, problemlərin müzakirəsi təhsilimizə töhfə verəcək

İctimai Şura üzvü və təhsil ekspertlərinin müəllimlərin qurultayları haqqında rəyləri

Azərbaycan təhsil tarixində əhəmiyyətli və mühüm hadisələrdən biri də Azərbaycan müəllimlərinin qurultaylarıdır. Ötən əsrin əvvəllərindən başlayaraq sürətli inkişaf yolu keçən təhsilimizdə hər qurultay öz tarixi əhəmiyyəti ilə səciyyələnir. Azərbaycan müəllimlərinin qurultaylarının tarixi xronologiyasına nəzər saldıqda görürük ki, bir əsrdən çox tarixi olan və artıq bir ənənəyə çevrilən qurultayların sayı 15-dir. Bəs, bu ənənə necə yarandı? Hansı zərurət Azərbaycan müəllimlərinin qurultaylarının keçirilməsinə səbəb oldu? Çar Rusiyasının tərkibində olan Azərbaycanda ötən əsrin əvvəllərində təhsil demək olar ki, acınacaqlı durumda idi. Təhsil mühitinin olmaması, kadr çatışmazlığı, milli məktəblərin sayının çox az olması və bir çox ciddi məsələlər dövrün milli-vətənpərvər ziyalıların, maarifçilərinin narahat edirdi. Elə bu məqsədlə də 1906-cı il avqustun 15-də Azərbaycan müəllimlərinin I qurultayı keçirildi. Azərbaycan müəllimlərinin qurultayı təhsilimizə hansı töhfələri verir? Növbəti qurultaydan gözləntilər nədən ibarətdir? Suallarımıza cavab tapmaq üçün İctimai Şura üzvü və təhsil ekspertlərinin rəylərini öyrəndik.

"Azərbaycan müəllimlərinin qurultayı bir ənənəyə çevrilib"

Əməkdar elm xadimi, professor Şahlar Əsgərov bir əsrdən çox tarixi olan qurultayların hər birinin ayrı-ayrılıqda xüsusi önəm daşdığını deyir: "Sevindirici haldır ki, Azərbaycan müəllimlərinin qurultayı artıq bir ənənəyə çevrilib. Bir neçə qurultayın iştirakçısı kimi onu deyə bilərəm ki, bu qurultayların hər biri dövrünün müasir tələblərinə uyğun şəkildə yüksək səviyyədə keçirilib. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin qurultaylarda iştirakı bu platformanın hansı səbəblərdən işğal olduğunu da öyrənirik. "Zəfər tarixi" dərslərini ilk dəfə ölməyə götürüb vərəqləyəndə başa düşdüm ki, torpaqlarımıza edilən təcavüz yüz illər bundan öncə planlaşdırılıb. Ona görə də tariximizin ən vacib məqamlarını bu dərslərdə öyrənməyəm. Düşünürəm ki, biz bu tariximizi dərinləndirməliyik ki, gələcəkdə vətəndəş kimi mənfur düşmənlərimizin hiylələrinə, məkrli oyunlarına qurban olmayaq".

"Hər bir qurultay təhsil salnaməmizin şərəfli səhifələrindən biri olub"

Təhsil eksperti Nadir İsrailov: "Danılmaz faktdır ki, son XV qurultaydan keçən müddət ərzində nəzərdə tutulan hədəflərə çatmaq istiqamətində mühüm işlər görüldü, bir sıra ilk dəfə imza atılıb. Hər şeydən əvvəl əsaslı tikinti, təmir, təchizat, bununla bağlı digər infrastruktur yaradılıb və daha da təkmilləşdirilib. Təhsil məzmunu və formaca yenilənib, təhsildə müxtəlif metod və müasir texnologiyaların tətbiqi sahəsində xeyli nəzərəcarpacaq işlər görüldü, təhsil sahəsində beynəlxalq proqram və layihələrin reallaşdırılması prosesində beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq qurulub. Təhsil müəssisələrinin rasionallaşdırılması və optimallaşdırılması istiqamətində davamlı işlər gedir.

Bir neçə qurultayın iştirakçısı kimi tam əminliklə deyə bilərəm ki, hər bir qurultay təhsil salnaməmizin şərəfli səhifələrindən biri olub, müəyyənləşdirilmiş hədəflərə nail olmaq istiqamətində növbəti addımdır. Qurultay nümayəndəsi olmaq

isə hər bir müəllim, təhsil işçisi üçün qürur mənbəyi, təhsil tariximizin yaddaş məktəbi olmaqla yanaşı, həm də şərəfli missiya və məsuliyyətdir. Ümid edək ki, dekabr ayının 15-nə planlaşdırılan Azərbaycan müəllimlərinin növbəti XVI qurultayı təhsilimizin daha da inkişafı və tərəqqisi yolunda yeni mərhələ olub, təhsil sistemində həllini gözləyən məsələlərə aydınlıq gətirəcək, dövlətin həyata keçirdiyi təhsil siyasətinin dayanıqlığı və davamlılığını bir daha təsdiq edəcək. Azərbaycan müəllimlərinin sayca 16-cı, müstəqillik dövrünün 6-cı qurultayının işinə uğurlar, qurultay iştirakçılarına isə panel müzakirələrində yüksək fəallıq və təşəbbüskarlıq arzulayıram".

"Düşünürəm ki, qurultay yaxşı bir platforma olacaq"

Azərbaycan Gənc Alim, Doktorant və Magistrlər Cəmiyyətinin sədri, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü İlqar Orucov da öz fikirlərini bizimlə bölüşüb: "Qurultayda təhsildə nailiyyətlər, eyni zamanda gələcəyə baxışlarla bağlı müzakirələr keçiriləcək. Düşünürəm ki, qurultay yaxşı bir platforma olacaq. Burada qeyd etdiyim kimi, təkcə nailiyyətlər deyil, mövcud çətinliklər, problemlər və qarşıda duran məsələlər barədə də geniş fikir mübadiləsi aparılacaq. Qeyd etmək istəyirəm ki, müəllimlərin növbəti qurultayı təhsil sistemində mühüm töhfə verəcək. Çünki, qeyd etdiyimiz və müzakirəyə təqdim olunaacaq mövzular, kifayət qədər təhsil üçün mühüm mövzulardır. Qurultayda fərqli məktəblərdən, regionlardan təhsil işçiləri iştirak edəcək. Bu platformanı müəllimlərin görüşməsi, fikir mübadiləsi aparması düşüncələrini bir araya gətirmək üçün çox böyük bir fürsət kimi dəyərləndirirəm. Qurultay fərqli regionlardan və məktəblərdən nümayəndə seçilmiş müəllimlərin diskussiyasına çevriləcək".

Niyazi RƏHİMOV

ICESCO-nun baş direktoru Elm və Təhsil Nazirliyində

ICESCO arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığın cari vəziyyəti və perspektivləri müzakirə edilib

Oktyabrın 4-də elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) Baş direktoru Salim bin Məhəmməd əl-Malikin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Görüş zamanı Elm və Təhsil Nazirliyi ilə ICESCO

arasında təhsil sahəsində əməkdaşlığın cari vəziyyəti və perspektivləri müzakirə edilib.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev ICESCO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində tələbə mübadiləsi proqramlarının təsis edilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb, üzv dövlətlərin milli-mənəvi dəyərlərinin təbliğ edilməsində bu proqramların mühüm roluna malik olduğunu diqqətə çatdırıb.

Görüş zamanı Şuşa şəhərinin 2024-cü il üzrə ICESCO-nun “İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı” seçilməsi ilə əlaqədar burada şagirdlər üçün olimpiada və incəsənət festivallarının keçirilməsi də müzakirə olunub.

Bununla yanaşı, Emin Əmrullayev Azərbaycanın STEAM əsaslı tədrisə keçid prosesindən bəhs edib, bu təcrübənin təşkilatla üzv dövlətlərlə bölüşülə biləcəyini vurğulayıb.

Həssas yanaşma, vətəndaş məmnunluğu

Elm və təhsil naziri İmişlidə vətəndaşları qəbul edib

Sentyabrın 29-da elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev İmişli rayonunda vətəndaşları qəbul edib. Qəbulda İmişli, Beyləqan, Saatlı, Sabirabad və Xocavənd rayonlarının sakinləri iştirak ediblər.

Qəbuldan əvvəl Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət edilib, önünə gül dəstələri düzülüb.

Qəbulda vətəndaşlar, əsasən, müəllimlərin iş

qəbulu və yerdəyişməsi, iş yerinin daimləşməsi, tələbələrə köçürülməsi, həmçinin digər məsələlərlə bağlı müraciətlər ediblər.

Elm və təhsil naziri qəbula yazılmış vətəndaşları dinləyib, hər bir müraciətin operativ şəkildə araşdırılması, qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli istiqamətində nazirliyin aidiyyəti qurumlarının rəhbərlərinə tapşırıqlar verib.

Respublikamızda elm və təhsilin davamlı inkişafında, bu sahələrdə yeniliklərin tətbiqində, şagirdlərin müasir bacarıqlarının və texniki biliklərinin aşkara çıxarılması, gənc nəslin yeni ideyalarının reallaşdırılmasında mühüm işlər görülür, uğurlu islahatlar həyata keçirilir. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın əsas tərkib hissəsi olan innovativ iqtisadi mühitin formalaşması üçün insan kapitalının təkmilləşdirilməsi, əmək bazarında rəqabətqabiliyyətli ixtisaslı kadrların hazırlanması prioritet istiqamətlərdəndir.

Təhsilimizin globallaşan dünyaya inteqrasiyasının prioritet sahə olduğunu nəzərə alaraq Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü, Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə 2019-2020-ci tədris ilindən ölkəmizdə “STEAM Azərbaycan” layihəsinin tətbiqinə başlanılıb.

Bildiyimiz kimi, STEAM təhsil metodu Elm (Science), Texnologiya (Technology), Mühəndislik (Engineering), İncəsənət (Art), Riyaziyyat (Math) kimi 5 əsas fənnin birgə və inteqrasiya olunmuş şəkildə tədris edilməsi ideyası üzərində qurulub. STEAM layihəsinin əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəblərində təhsil alan şagirdlərdə XXI əsr bacarıqlarını - kreativlik, tənqidi düşünmə, əmək-

Yaradıcı, kreativ, bacarıqlı

Dünya məktəbliləri
SAF 2023 - Beynəlxalq STEAM
Azərbaycan Festivalında yarışacaqlar

daşğın inkişaf etdirilməsi, praktik məşğələlər vasitəsilə elmi, texniki biliklərin gündəlik həyatda tətbiqini şagirdlərə göstərməklə yanaşı, onlara mühəndislik sənətləri öyrətmək, müxtəlif proqramlaşdırma dillərini tətbiq etməklə müasir İKT avadanlıqlarından istifadə edə bilmək qabiliyyətlərini yüksəltməkdir.

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə 27 noyabr - 2 dekabr 2023-cü il tarixlərində Bakı Ekspo Mərkəzində üçüncü dəfə SAF 2023 - Beynəlxalq STEAM Azərbaycan Festivalı keçiriləcək.

STEAM İnnovasiya Mərkəzinin

İnnovativ Təhsil Departamentinin müdiri Təranə İbrahimlinin qəzetimizə verdiyi məlumata əsasən, STEAM layihəsi hazırda ölkə üzrə 400 ümumi təhsil məktəbini və 180 min şagirdi əhatə edir, 25 STEAM Mərkəzi fəaliyyət göstərir. T.İbrahimli qeyd edib ki, orta məktəb kurikulumundan fərqli olaraq STEAM layihəsi çərçivəsində innovativ kurikulum vasitəsilə şagirdlərə robototexnika, modelləşmə, kodlaşdırma, mühəndisliyin müxtəlif istiqamətləri və s. modullar üzrə biliklər öyrədilir.

Bildirilib ki, beynəlxalq səviyyədə təşkil olunacaq “SAF 2023”-də

“Robokids”, “Engineers of Future” - “Gələcəyin mühəndisləri”, “First LEGO League Explore”, “VidX”, “First LEGO League Challenge”, “VEX Robotix Competition” - “VEX Robototexnika müsabiqəsi”, “Innovativ Exhibition” - “İnnovativ sərgi”, “Deep Dive” - “Sualtı dronlar/gəmi”, “Hackathon”, “VEX IQ Competition” - “VEX IQ Yarışması”, “Mechatronics” - “Mexatronika”, “Wings and Wheels” - “Qanadlar və təkərlər”, “FlyTech”, “Boat Racing” - “Gəmi yarışması”, “H2 Grand Prix PRO” adlı ümumilikdə 12 yarış, 15 yaş kateqoriyası, həmçinin 1 kateqoriya üzrə innovativ layihələr sərgisi formatında təşkil ediləcək. Təranə İbrahimli qeyd edib ki, Təhsil TV-də yayımlanan “STEAM Vaxtı” proqramı vasitəsilə mütəmadi olaraq kateqoriyalar üzrə videoçarxlar hazırlanır və bu mövzuda izləyicilərə ətraflı məlumat verilir.

Qeyd olunub ki, SAF 2023 çərçivəsində 1 mentor (komanda rəhbəri) yalnız 1 eyni kateqoriya üzrə bir neçə komandaya rəhbərlik edə bilər.

SAF 2023 - Beynəlxalq STEAM Azərbaycan Festivalına ölkənin bütün bölgələrindən iştirakçıların qatılacağı nəzərdə tutulur. Eyni zamanda qeyd edilən kateqoriyalar üzrə festivalda iştirak məqsədilə dünyanın müxtəlif ölkələrindən iştirakçılar və münis olaraq mütəxəssislər dəvət edilib. T.İbrahimlinin sözlərinə görə, festivala qeydiyyat müddəti oktyabr ayının 15-dək davam edəcək. Qeydiyyat bitdikdən bir müddət sonra SAF 2023 - Beynəlxalq STEAM Azərbaycan Festivalında iştirak edəcək komandalardan və iştirakçıların sayı müəyyənləşdiriləcək.

Qeyd edək ki, STEAM Festivalının keçirilməsində məqsəd STEAM əsaslı tədrisin təşviqi, şagirdlər arasında XXI əsr bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi, yaradıcı, rəqəmsal texnologiya biliciləri olan təhsilçilərin müəyyənləşdirilməsi, innovasiyalar və rəqəmsallaşma üzrə beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsindən ibarətdir.

Dünyada bu istiqamətdə təşkil edilən olimpiadalara, yarışlara şagirdlər və məktəblər xüsusi olaraq qatılırlar. Prosesə mərkəzləşdirilmiş şəkildə yanaşma daha yaxşı nəticələr əldə etməyə imkan yaradır. Bu cür tədbirlərin keçirilməsi STEAM-in ölkə üzrə tətbiqi və genişlənməsi baxımından olduqca effektivdir.

Lamiyə ƏLİMƏRDANOVA

Türkiyədə 34 min azərbaycanlı tələbə təhsil alır

Bakıda Türkiyə məzunlarının görüşü keçirilib

Sentyabrın 30-da Bakıda Beynəlxalq Türkiyə Məzunlarının Azərbaycan Toplantısı keçirilib.

İlk dəfə Azərbaycanda təşkil edilən tədbirdə elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev, Xaricdəki Türklər və Əqrəbə İcmaları İdarəsinin (YTB) sədri Abdullah Əren, Azərbaycanın Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov, KKTC Baş nazirinin müavini Fikri Ataoglu, Türkiyə Kosmik Agentliyinin Prezidenti Serdar Hüseyin Yıldırım, Türkiyənin Bakıdakı səfiri Cahit Bağcı, Azərbaycanın millət vəkili, Türkiyədə təhsil almış məzunlar iştirak ediblər.

Tədbirdə əvvəlcə Dövlət Himni səsləndirilib, şəhidlərimizin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev tədbirdə çıxış edərək Türkiyə universitetlərindən məzun olmuş azərbaycanlı gənclərin ölkəmizin ictimai-siyasi, mədəni həyatında mühüm rol oynadıklarını və böyük töhfələr verdiklərini vurğulayıb. Emin Əmrullayev gənclərin əksəriyyətinin qardaş ölkədə təhsil almağa üstünlük verdiyini qeyd edib və buna görə Türkiyə dövlətinə təşəkkürünü bildirib.

Xaricdəki Türklər və Əqrəbə İcmaları İdarəsinin (YTB) sədri Abdullah Eren çıxışında Türkiyənin 1990-cı illərdə başladığı “Böyük tələbə layihəsi”ndən danışdı, həmçinin hazırda Türkiyədə 34 min azərbaycanlı tələbənin təhsil aldığı vurğulayıb.

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağcı tədbirin təşkilinə görə təşəkkür edib.

Azərbaycanın Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov çıxışında bildirdi ki, Beynəlxalq Türkiyə Məzunları Toplantısının Azərbaycanda keçirilməsi Türkiyənin Azərbaycana olan sevgisinin göstəricisidir.

Tədbirdə digər çıxış edənlər ölkələrimiz arasındakı qardaşlıq əlaqələrindən danışdı.

Sonda akademik və elmi araşdırmalar, iqtisadiyyat, sahibkarlıq, jurnalistika, media, səhiyyə, mədəniyyət, incəsənət sahələrində uğur qazanmış azərbaycanlı məzunlara “Türkiyə məzunları ödüülləri” adlı mükafat təqdim olunub.

Təhsilin İnkişafı Fondu (TİF) əsas fəaliyyət istiqamətləri enerji, telekommunikasiya, yüksək texnologiyalar və tikinti sənayeləri olan beynəlxalq şirkətlər qrupu NEQSOL Holdinglə yeni razılaşmaya imza atıb. Dünya üzrə 25 milyondan çox müştəriyə xidmət edən şirkətlə həmin razılaşmaya əsasən, 50 qızın təhsilinə dəstək veriləcək. Qızlar aztəminatlı ailələrdən olan tələbələr arasından müraciət əsasında seçiləcək.

Onları kim seçəcək?

Beləliklə, TİF daha 50 qıza keyfiyyətli təhsil ala bilmək, özünü inkişaf etdirmək, yaxşı təcrübə və iş tapmaqda dəstək olacaq. TİF-in İdarə Heyətinin sədri Elnur Nəsimov "Azərbaycan müəllimi"nə layihə haqqında məlumat verərək deyib ki, əldə olunan razılaşmaya əsasən, müraciətçilər arasından 50 qızı TİF və NEQSOL Holdingin birgə yaratdığı komissiyaya seçəcək.

NEQSOL Holdingin Qrup üzrə Baş Maliyyə Direktoru, Azərbaycan ofisinin rəhbəri İmran Əhmədov seçimin şəffaf olacağını deyib: "Seçimi yaradılacaq peşqarılardan ibarət komissiyaya aparacaq. 50 tələbə qız şəffaf şəkildə seçiləcək. Bu prosesə Təhsilin İnkişafı Fondu rəhbərlik edəcək".

50 nəfərin tərkibi müəyyənləşdirilərkən NEQSOL-un öncəliyi nə olacaq?

İmran Əhmədov qəzetimizə müsahibəsində bildirib ki, tələbələrin akademik göstəricilərinə də diqqət yetiriləcək: "İlk növbədə I-II kurslarda təhsil alan tələbələrə seçməyə çalışacağıq. I-II kurslardan başlamaq o deməkdir ki, onların təhsili bitənə qədər dəstək verəcəyik. NEQSOL Holdingə daxil olan şirkətlərin profilinə və iş istiqamətinə uyğun ixtisaslarda təhsil alan tələbələrin seçilməsinə üstünlük veririk. Eyni zamanda bir sıra amillər də nəzərə alınacaq. Onlardan biri də tələbələrin akademik göstəriciləridir. Çünki biz qızların təhsilinə maddi dəstəklə yanaşı, onların sonrakı peşqar həyatında da müəyyən rol almağı nəzərdə tuturuq".

TİF-in gənc qızların təhsilinə yönəlik növbəti layihəsi

Beləliklə, TİF-in qızların təhsilinə dəstək məqsədli növbəti layihəsi hazırdır.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl, yəni ötən dərs ilindən başlayan Həlifə Məlikova adına gənc qızların təhsilinə dəstək təqaüd proqramı 25 gənc qızı əhatə edir. Onlara ayda 200 manat olmaqla təqaüd verilir. Eyni zamanda qızlara yumşaq bacarıqlarla bağlı təlim keçirilib, ayda bir dəfə mentorluq proqramı çərçivəsində "Yüksəliş" müsabiqəsi qalibləri, uğurlu qadın iş adamları, dövlət qurumlarında çalışan xanımlarla görüşlər olub. Bu yolla onların bacarıqları artırılır. Elnur Nəsimovun sözlərinə görə, 25 qız bu il də sözügedən təqaüd proqramından yararlanacaq: "Yeni proqram təqaüd proqramından

bir az da irəli gedib. Burada təhsillərinə ayrılan təqaüd, mentorluq bacarıqlarının inkişafı, peşqar biliklərinin artırılması, master-klasslardan başqa, təcrübə qazanan və fərqlənənlərin holding şirkətlərində işə cəlb edilməsi nəzərdə tutulub. Bu layihə ilə sadəcə qızların təhsilinə maddi dəstək vermirik, həm də onların sonrakı peşqar həyatında uğurlu olmasına çalışırıq".

TİF - NEQSOL əməkdaşlığı

Elnur Nəsimov NEQSOL-un dəstəyi ilə başlayan yeni layihəni "dövlət və özəl tərəfdaşlığının yaxşı bir nümunəsi" hesab edir: "NEQSOL şirkəti ilə Təhsilin İnkişafı Fondu arasında belə bir əməkdaşlıq razılaşmasının imzalanması böyük bir hadisədir".

E.Nəsimov başqa şirkətlərin də maraq göstərdiyini vurğulayaraq yeni tərəfdaşlığın başqa

tərəfdaşlıqlara stimül verəcəyinə inandığını deyib: "Təhsilin İnkişafı Fondu çalışmalarını davam etdirir. Gələcəkdə qızların sayı artırılacaq, dəstək verən şirkətlərin sayı çoxalacaq".

"Ən yaxşı tərəfdaşlıq sosial sərmayədir"

Yeni tərəfdaşlıq razılaşması Elm və Təhsil Nazirliyində yüksək dəyərləndirilir. "Bir qızın taleyinə toxunacaq layihəyə texniki məsələ kimi baxmaq mümkün deyil", - deyən Elm və Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbəri Mətin Kərimli başqa şirkətlər üçün bu əməkdaşlığın nümunə olacağına inanır. Onun sözlərinə görə, nazirliyin, dövlət orqanlarının ən vacib məsələlərindən biri də tərəfdaşlıqların formalaşmasıdır: "Ən yaxşı tərəfdaşlıq sosial sərmayədir. Bu, bizim üçün də, ölkədə fəa-

liyyət göstərən özəl şirkətlər üçün də nümunə təşkil edir. Ümid edirik ki, bu əməkdaşlığın nəticəsi başqa layihələrə yol açacaq, yeni əməkdaşlıqlara həvəsləndirəcək".

Təhsilli qız - təhsilli millət!

"Qızlarımızın zamanə dərsi oxumaları vacibdir", - deyən H.Z.Tağıyev bir neçə il çəkən ağır mübarizələrdən sonra açdığı qızlar məktəbi 20-ci əsr müsəlman Şərqi təhsil tarixində çevrilmiş səbəb oldu. O vaxtdan sonra əsr dəyişib, hələ də təhsilli qız millətin, dövlətin və təhsilin prioritetidir. Axı təhsilli qız düzgün istiqamətləndirilmiş fərd, yaxşı yetişdirilmiş insan deməkdir. Təhsilli qız təhsilli ailə, dünyagörüşlü millət, sürətlə inkişaf edən dövlətdir.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

50 gənc qızın təhsilinə dəstək

Təhsilin İnkişafı Fondu növbəti layihəyə start verir

"Uğura gedən yolda məqsəd aydın olmalıdır"

Yüksək balla müəllimlik ixtisasını seçən Nuranə Payızovanın uğur hekayəsi

"Riyaziyyat fənni bütün elmərin açarındır"

Nuranə Payızova 2005 -ci ildə Masallıda anadan olub. Sumqayıtdakı 5 nömrəli tam orta məktəbi bitirib. Tədris illərində müxtəlif tədbirlərdə, o cümlədən bilik yarışmalarına qatılıb. Bu il keçirilən qəbul imtahanlarında 677,1 bal toplayaraq Bakı Dövlət Universitetinin mexanika - riyaziyyat fakültəsinin tələbəsi adını qazanıb. Söhbət zamanı həmin anları xatırlayarkən Nuranə bu gün də öz həyəcanını gizlədə bilmirdi. Dedi ki, doğrudan da bu cür məsuliyyətli imtahanda 677,1 bal toplamaq asan iş deyil. Bu balı qazanmaq üçün ilk öncə bilikli olmalısan, bilikli olmaq üçün əzmlə çalışmalısan. Hələ yeniyetməlik çağlarında mənə riyaziyyat müəllimi olmaq arzusu baş qaldırmışdı. Ümumiyyətlə, bu fənnə həmişə böyük marağım olub. Riyaziyyat bütün elmlərin açarındır. Bütün fənləri yaxşı oxumağımla bərabər riyaziyyatla bağlı keçirilən bilik yarışmalarına qatılmışam və

uğur da qazanmışam. Ali məktəbi seçəndən sonra mən öz üzərimdə hədsiz dərəcədə çox işlədim, çoxlu mütləli etdim.

"İstirahət vaxtlarımı da təxirə saldım"

Dərslərimə daha çox vaxt ayırmağa çalışdım. Hətta istirahət vaxtlarımı da təxirə saldım. Müs-təqil olaraq öz üzərimdə sayıla çalışmışam. Özümə qarşı tələbkar olmuşam. Sınaq imtahanlarından da yüksək nəticə əldə edirdim. Buna görə də qəbul imtahanlarından yüksək bal toplamağıma əmin idim. İnsan özünə güvənməlidir, ancaq bunun üçün də əsas olmalıdır. Etiraf edirəm ki, imtahan çox məsuliyyətli bir prosesdir. Burada biliyini ortaya qoymalısan.

"Müəllimlərim uğurlarımı çox dəyərləndirirlər"

İxtisas seçimində sərbəst idim, valideynlərimin və müəllimlərimin heç bir təsiri olmadı. Ən böyük arzum BDU-nun tələ-

bəsi adını qazanmaq idi, onu da qazandım. Artıq bir aya yaxındır ki, dərslərimiz başlayıb. Dünən şagird Nuranə idim, bu gün isə tələbə Nuranə. Tədris ocağı, müəllimlər, tələbə yoldaşlarım, dərsləklər, ümumiyyətlə, tamam başqa bir aləmdəyəm. Yeni kollektivdə doğmalığ hiss edirəm. Qrup yoldaşlarımla elə ilk gündən dostlaşdıq. Qəbul imtahanlarından yüksək bal toplamağım burada da diqqətdən yayınmır. Müəllimlərim uğurlarımı çox dəyərləndirirlər. Bir sözlə, özümü burada orta məktəbdə olduğu qədər rahat hiss edirəm. Amma bir gün olsun belə təhsil aldığım tam orta məktəbi, sevimli müəllimlərimi və şagird yoldaşlarımı, dostlarımı unutmuram. Ali məktəb başqa aləmdirsə, on bir il təhsil aldığın orta məktəb isə həyatımın mayasıdır.

"Mənim üçün uğur nədir?"

Müəllim peşəsi şərəflidir, müqəddəsdir. Bütün dövrlərdə bu peşə sahiblərinin üzərinə böyük vəzifələr düşüb. İnsanlara bilik vermək, elm öyrətmək, onları həyata

düzgün istiqamətləndirmək kimi mühüm vəzifənin öhdəsindən gəlmək olduqca şərəflidir. Yaxşı müəllim olmaq üçün səhər səhər sadə, bacarıqlı, fitri istedad sahibi olasan. Uğur sözünü tez-tez işlədirik və mən özüm də bu sualı özümə verirəm. Görmənim üçün uğur nədir? - düşünürəm və tez də cavabım hazır olur. Uğura gedən yolda məqsəd aydın olmalıdır. Onda onu həyata keçirmək də asan olar. Çalışqan olmaq lazımdır ki, uğur qazanasan. Yalnız özünü gör-düyün sahədə uğur qazana bilərə-sən. 677,1 bal toplayıb Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olmuşamsa demək bu, mənim uğurumdur. İstirahət günlərini həmişə səbir-sizliklə gözləyirəm. Rəfiqələrim də mənim kimi düşünürlər. Dənizkənan Parkda gəzməyi, sakitliyi çox xoşlayıram.

Arzum gələcəkdə magistratura təhsili almaq, tədrislə bağlı kurslar açmaq, şagirdlərimə riyaziyyat fənnini sevdirməkdir. Müəllim üçün bundan böyük hansı arzu ola bilər?!

Sifai SƏFƏROVA

- Elin sözü əvvəl-axır düz olur, - kimi maraqlı bir deyəmi hamımız çox eşitməmişik. Elə "niyyətin hara, mənzilin ora" kimi müdrik kəlamı da eləcə. Və bu müdrik kəlamlar əslərin süzgecindən nəsil-nəsil yaddaşlara hopmaqla həyatımızı düzgün nizamlamaqda bizlər üçün mayak rolunu oynayır, bizləri həyata düzgün istiqamətləndirir. Yüzlərlə misal sadalamaq olar ki, bir kimsə sevmədiyini, ürəkdən bağlı olmadığı peşəyə yiyələnməyə can atıb, ancaq buna nail ola bilməyib. Bu məqamı da ata-babalarımız unutmayıb, "daldan atılan daş topuğa dəyər" və sair kimi çoxlu sayda müdrik zərb məsələləri ilə bizi ayıq-sayıq olmağa ruhlandırır, ürəkdən sevdiklərimiz peşələrə yiyələnməyi tövsiyə edib. Bütün yaradıcılığı fəlsəfi məzmun kəsb edən mərhum düha sahibimiz xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadə isə "Yaşamaq yanmaqdır, yanasan görək, həyatın mənası yalnız ondadır..." deyib. Çox haqlı da deyib. Çünki insan hədsiz sevgi və məhəbbətlə çalışmadığı sahədə heç bir uğura imza ata bilməz. Və bütün bunların əzəli, əvvəli orta məktəbdən, hələ erkən yaşlarında təhsilə, elmə münasibətdən başlayır. Məktəbli gələcəkdə hansı peşənin sahibi ola biləcəyini vaxtında düzgün müəyyənləşdirə bilməlidir ki, sonrakı peşmançılığa düşməsin. Və bu yazıda öz hədəfini düzgün seçərək arzusuna qovuşan belə gənclərdən biri haqqında ürəkdolu söhbət açacağıq. O, gənc isə Bakı Dövlət Universitetinin mexanika - riyaziyyat fakültəsinin I kurs tələbəsi Nuranə Payızovadır.

Mahirə Nağıqızı Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektorudur, Prezident təqaüdçüsüdür. Filologiya elmləri sahəsində səriştəli tədqiqatçıdır. Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün "Həsən Mirzəyevin yaradıcılığında filologiya məsələləri" mövzusunda (2012); elmlər doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün isə "XIX-XX əsr Qərbi Azərbaycan aşiq və el şairlərinin yaradıcılığının dil və üslub xüsusiyyətləri (Dərələyəz mahalı üzrə)" mövzularında (2017) dissertasiyalar müdafiə edib. **Mahirə Nağıqızı tanınmış alim olmaqla yanaşı istedadlı şairdir, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür. Gəzəl şeirləri vardır. Qələmindən neçə-neçə şeir kitabı çıxmışdır. Diqqət yetirək: "Mənim anam" (2006), "Su at dalmıca, ana" (2006), "Ana sevgisindən doğan nəğmələr" (2008), "Yaşadacaq anam məni" (2009), "Ana kəndim Xalxalım" (2010), "Ömrün çıraqdır sənin" (2010), "Sözün hikməti" (2012), "Analı dünyam" (2015), "Haqqa çağırın səs" (2015), "Dilimiz - varlığımızdır" (2021), "Salam Olsun (vətənpərvərlik şeirləri)" (2021) və s.**

Azərbaycan bəstəkarları tərəfindən Mahirə xanımın sözlərinə 30-dan artıq mahnı bəstələnib, aşıqların ifasında 70 mahnı səslənib. Bəzi mahnıları diqqətlə çatdırıq: Sevinc Mansurovanın bəstəsində "Azərbaycan" və "Layla çal, yatım ana; "Ata Heydər, oğul İlham", Arif Səlimovun bəstəsində "Ay ana", "Ana", "Balam"; Tahir Mahiroğlunun bəstəsində "Ata"; Tahir Əkbərin bəstəsində "Qısqanıram və s.

Mahirə Nağıqızının şeirləri mövzu müxtəlifliyi, mövzu rəngarəngliyi, məzmun dolğunluğu baxımından diqqətli cəlb edir. İlk növbədə, qeyd etməliyik ki, o, vətənpərvər şairdir. Əsərlərində milli ruhun təbliği, milli özünüdərkə xidmət özünəməxsus yer tutur. Vətən sevgisini, onun bütövlüyünü, toxunulmazlığını, müstəqilliyini, azadlığını döndə-döndə vurğulayaraq doğma yurdu vəsf edir. Torpaqlarımızın işğal altında olduğundan yana-yana danışıq, lakin inanır ki, gec-tez tutulmuş ərazilərimizə sahib olacağıq. Erməni faşist işğalçılarına qarşı sonsuz nifrətlə mübarizəmizdən, müharibəmizdən söz açıq, erməni ordusunu 44 gün ərzində darmadağın etməyimizi, zabit və əsgərlərimizin fədakarlığını, şəhidlərimizin, qazılarımızın böyük hünərini parlaq boyalarla işıqlandırır. "Salam olsun" şeiri ni yada salaq:

*Rəzil oldu bizi qüvvə saymayanlar,
Qanda batdı qan içməkdən
doymayanlar.*

**A
N
A**

*Bu milləti yıxılmağa qoymayanlar,
Dünyada hər anınıza salam olsun!*

Bu tarixi qələbədə Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rolu xüsusi vurğulanır, Vətən müharibəsində ölkəmizə dəstək duran Rəcəb Tayyib Ərdoğan böyük məhəbbətlə vəsf edilir:

*Adı qalar zaman-zaman Sər doğanın,
İzi qalmaz hər olanın, hər doğanın.
İlham, sənin, Rəcəb Tayyub Ərdoğanın,
Həmişə var canınıza salam olsun!*

Əldə silah, fədakarlıqla, hünərlə döyüşənlər, Vətənin azadlığı, ərəzi bütövlüyü, müstəqilliyi uğrunda müharibə meydanında həlak olanlar da unudulmur:

*Şəhidlərim, haqqınız var çiynimizdə,
Kəfən geydik, qalacaqdır əynimizdə,
Çıxmayacaq, yaşayacaq əynimizdə,
Tökülən al qanınıza salam olsun!*

Azərbaycanımız yüz illər, min illər ərzində Vətənimizin müstəqilliyi, azadlığı uğrunda yüz minlərlə oğlunu, qızını itirib. İkinci Dünya müharibəsində cəbhəyə 600 mindən çox azərbaycanlı yola düşüb, onların yarısı geri qayıtmayıb, həlak olub. Birinci və ikinci Qarabağ müharibələrində nə qədər şəhid vermişik. Bir də 20 Yanvar şəhidləri vardır. SSRİ rəhbərliyi öz vətəndaşlarının üzərinə tanklar yeridib, dinc sakinləri avtomat güllələrinə tuş edib. Mahirə xanımın "Şəhidlər" şeiri sovet ordusunun xalqımıza tutduğu divanı yada salır:

*Doğulub düşməndə daş atmaq üçün,
Ürəyi qorxudan boşaltmaq üçün.
Özlər vətəni yaşatmaq üçün,
Hər qəlbə bir qala tikər şəhidlər.*

Vətən Mahirə xanımın ən çox sevdiyi və yüksək dəyər verdiyi mövzularındandır. Əslində burada bir qəribəlik də yoxdur. Bütün şairlər, ilk növbədə, ana adlandırdığımız Vətəni tərənnüm edən şeir yazıb. Biz hamımız Vətəni, doğma diyarı sevirik. Bunu hərəmiş fərqli şəkildə mənalandırıq. Birimiz şeirlərlə, digəri nəsr əsəri ilə, başqası memarlıq işi ilə, kimisi onun müdafiəsinə atılmaqla, qeyriləri Azərbaycanı dünya miqyasında tanıtmayla. Mahirə Nağıqızı da həm özünün Vətənə məhəbbəti, həm də "Qar havası var" və başqa şeirləri ilə öz mövqeyini bildirir. Diqqət yetirək:

*Haraya getsəm də, Vətən, ay Vətən,
Könlümdə ruhunun var, havası var.
Ayrılıq bilməm, xiffətdi - bilməm,
Sənsiz hər tərəfdə qar havası var.*

*Köksündə dondurmaz ayazı qışın
İstisi bəsimdi bircə qarışın.
Qürbətdə küləyin, yağın yağışın,
Səsində bir ahu-zar havası var.*

poeziyanın ışıqında

Mahirə Nağıqızının söz dünyasına bir baxış

Mahirə xanım - anadır. Ananın insan həyatında nə demək olduğunu çox gözəl bilir və ailədə analıq vəzifələrini uğurla, yüksək səviyyədə yerinə yetirir. Şeirlərinin bir çoxunu analara, xüsusən özünün dünyalar qədr bağlandığı sevimli anasına həsr edib.

Mahirə xanım 2020-ci ildə işıq üzü görmüş "Onun daş nağılı" kitabına ana ilə bağlı üç şeir daxil edib. Qərüb burasındadır ki, hər üç şeirini "Anama" adlandırb. Əslində burada qəribəlik də yoxdur. Bu şeirlər şairin anaya, anasına böyük, dərin məhəbbətinin timsalı kimi meydana gəlib.

Şairin Anaya həsr etdiyi şeirlər arasında "Saçların balladəsi" şeiri səmimiyyəti, təbiiyyəti ilə diqqəti cəlb edir. Mahirə xanım ana qayğısının, ana nəvəzisinin, ana sevgisinin hamımıza tanış olan aşığıdakı notları ilə bir daha bizi tanış edir:

*Hər dəfə başımı dizinin üstə -
Çəkərdi, saçımı oxşardı anam.
Bir onu, bir də ki, qulac saçına
Dayan nəfəsini unudammıram.*

"Anama" adlanan digər şeirdə ana nikbin əhvali-ruhiyyədədir. Həmişə belə olub, onu heç kim bu həyatdan gileyleli görməyib:

*Bir nəfər görmədi, səni bir nəfər,
Həyatdan gileyli, bəxtədən narazı.*

Analar zəhmətə qatlaşan olurlar. Evin bütün ağırlıqları onların üzərinə düşür. Evdə görüləsi iş-güc çoxdur. Şeirin qəhrəmanı da hər şeyi çadırır. Buna səhər ertə yuxudan oyanmaq, işə başlamaqla, özü də kiminsə şirin yuxusuna haram qatmamaqla nail olur:

*Yadımdan çıxmaq ki, hər səhər erkən,
Elə gəzinərdin evdə yavaştan.
Nə cür çadırırdın, deyə bilmərəm,
O boyda işləri durub o başdan...*

Şair çox düşüncəli-düşüncəli, dağı Arana, Aranı dağa aparır. Fəqət dünyada anadan qiymətli heç nə tapa bilmir. Bu nu yəqin etdikdən sonra qələmə sarılır:

*Ay ana, bilirəm bu kainatda,
Qiymətli nə varsa oyun-oyuncaq
Hər şeyin qiyməti olur həyatda,
Sənin qiymətini tapmadım ancaq.*

Mahirə xanım şeirlərinin birində ananın fikir çəkdiyini, narahat olduğunu, hətta göz yaş tökdüyünü görüb qayğılanır. Bu, onu varından yox edir. Anaya təsəlli verməyə, onun dərfini, kədərini yüngülləşdirməyə çalışır:

*Yenə qəlbim göynətməsin qəlbini,
Ağ saçını suya sərib ağlama.
Kim böləcək bölünməyən dərdini,
Fəqan çəkib qərib-qərib ağlama.*

İstəyir ki, ana özünü ələ alsın, qayğılanmasın, göz yaş tökməsin. Axı göz yaş təsəlli ola bilər, dərdi, kədəri bir azca, azacıq yüngülləşdirə bilər, fəqət "bölünməyən dərdini heç kim bölə bilməyəcək" ("Kim böləcək bölünməyən dərdini"). Əbədi heç nə olmur, gələcəkdir, dolan - boşalır, olan - olmur. Hər şey də, şeirdə deyildiyi kimi, "gəldi-gedərdi". Diqqət yetirək:

*Ah eləmə, ahu-zarın hədərdi,
Bu dünyada hər şey gəldi-gedərdi,
Göz yaşımın göyətmişəm bu dərdi,
Təsəlli ver, durub-durub ağlama.*

Mahirə Nağıqızının qadına, anaya xüsusi dəyər verməsi təbiiidir. Professor T.Novruzovun aşağıdakı fikrini mən də təsdiqləyirəm: "Mahirə Nağıqızının poeziyasının baş obrazı ANAdır".

Mahirə xanımın bədii yaradıcılığının bir istiqamətini də Azərbaycanımızın adlı-sanlı insanlarına, məşhur elm adamlarına ünvanlanmış şeirləri təşkil edir. Bu baxımdan professor Həsən Mirzəyevə həsr etdiyi şeir secciyəvidir:

*El oğluydu, el adamı, - dedilər,
Tək qoymayıb bir adamı, - dedilər.
Ata, qardaş, əmi, dayı, - dedilər,
Dağda, düzdə Həsən Mirzə yaşayıv.*

Şeirdən görüldüyü kimi, Həsən Mirzəyev təkə adlı-sanlı alim, millət vəkili olmaqla öz fəaliyyətini məhdudlaşdırmayıb, el oğlu, el adamı olub, camaatın xeyrinə, şərinə yarıyıb. Belələri həyatda həqiqi şəxsiyyət statusu alırlar.

Məhəbbət əbədi ehtiyacdır. Nazim Hikmətin dediği kimi, "İnsanın ən böyük kəşfi məhəbbətdir". Elə şair tapılmaz ki, eşq, sevgi, məhəbbətə aid şeirləri olmasın. Hətta bəzi məşhurlar mə-

həbbət şeirləri ilə yaradıcılığa başlamışlar. Bu mənada Mahirə xanımın şeirlərini arayıb-axtardım, görüm ki, onun məhəbbətə aid hansı şeiri var. Tapdım. Yalnız birini - "Sənsiz" şeirini diqqət mərkəzinə gətirmək istəyirəm. Onun da bir bəndini:

*Bu səhra dünyamın yuxularının,
Hər gecə gəzdiyi ormanı sənsən.
Yaralı qəlbimin, xəstə canımın,
Yeganə davası, dərmanı sənsən.*

*Eşq ilə dikələn dərd - sarayıymış,
Başqa cür deyilən hay - harayıymış.
Sənsiz yaşadığım gün - harayıymış,
Ömrümün-günümün hər anı sənsən.*

Mahirə xanımdan ötrü məhəbbət ümididir, imandır, inan və nəhayət, həyatdır. Eşqə mübtəla olan şəxs əxlaqını saflaşdırır, mənəviyyatını zənginləşdirir, pak, kindən-küdurətdən azad olar.

"Sənsiz" şeirindən görüldüyü kimi, şair eşqi "yaralı qəlbim, xəstə canım davası-dərmanı" adlandırır. Aşiqi "ömrümün-günümün hər anı" hesab edir. Uğurlu bənzətmələrdir.

Mahirə xanımın şeirləri arasında bir şeiri ("Köhnədi") xüsusilə məni valeh etdi. Mənalandırma son dərəcə gözəldir. Yalnız iki bəndini nümunə gətirirəm:

*Zaman gedər, zaman gələr,
Dünyanın çarxı köhnədi.
Buluddan yağış ələnər,
Aparan arxı köhnədi.*

*Damış, dərdin mənə gəlsin,
Təki sənin üzün gülsün.
Taxda çıxan hardan bilsin,
Çıxdığı taxtı köhnədi.*

Münasibət bildirək: Yağış yağır. Hamının ürəyincədir ki, yağış olsun, əkin-biçin suvarıla bilsin. Suyu arx aparır, arx isə köhnədir, yağış suyunu ünvana çatdırıb bilmir ("Buluddan yağış ələnər, Aparan arxı köhnədi").

Qeyd etdiyimiz kimi, Mahirə Nağıqızının bədii yaradıcılığı əhatəlidir. Biz bu yaradıcılıqdan bəzi nümunələri diqqət mərkəzinə gətirib bildik. Təbii ki, bütün şeirlərinin üzərində dayanmaq mümkünsüzdür.

Bu yazını bitirərək bir daha vurğulayıq: Mahirə Nağıqızı çağdaş poeziyamızın sayılıb-seçilən nümayəndələrindəndir! Qoy bundan sonra da belə olsun!

Mahirə xanımın şeirləri sevilə-sevile oxunur! Şair sevilirsə, demək, o, əbədilik qazanıb.

Əbədilik qazanan şairlər var olsunlar!!! Mahirə xanıma uğurlar diləyirik!

Akif ABBASOV,
pedaqogika elmləri doktoru,
professor, Əməkdar müəllim
Azərbaycan Yazıçılar
Birliyinin üzvü

Bu gün müasir təhsilin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri gəncləri sosial-mədəni və mədəni müxtəlifliklə dolu həyata hazırlamaqdır. Tədris prosesində yalnız kompleks yanaşma bu vəzifənin həyata keçirilməsinə kömək edə bilər ki, bu da tələbələrə mövcud biliklərinin genişləndirilməsini təmin edir. Bununla da onların idrak fəaliyyətini və təhsil prosesinin subyekt kimi inkişafını stimullaşdırır.

Müasir cəmiyyət məktəblər qarşısında təhsilin humanistləşdirilməsi tələbini qoyur. Təhsilin məzmununun müasirləşdirilməsi, tədris metod və va-

ki, müəllim elə ilk dərslərdən başlayaraq təbiət hadisələrini izah etmək üçün riyazi, fiziki, kimyəvi, coğrafi anlayış və qanunları tətbiq edir. Biologiya bir çox məktəb fənləri ilə inteqrasiya olunmuş elmi bir fəndir. Gəlin inteqrasiyanın istiqamətlərini nəzərdən keçirək.

Biologiya ilə kimyanın kəsişməsi hər kəs üçün aydındır və bu fənlərə əlaqə müəllimlər tərəfindən həmişə istifadə olunur. Məsələn, "Təbiətdə və orqanizmdə su", "Lipidlərin və karbohidratların xassələri və onların bioloji rolu", "Zülallarnın biosintezi", "Zülallarnın quruluşu, xassələri və funksiyaları" mövzularını öyrənərkən kimya fənninə inteqrasiya etmək vacib şərtlərdəndir.

Çox vaxt biologiya və fizika arasında da inteqrativ əlaqə yaratmaq lazım gəlir. Nəticədə biologiya müəllimi fiziki prosesləri və hadisələri özü izah etməli olur. Bu, müəyyən çətinliklər yaradır, lakin tamamilə aydındır ki, bioloji proseslərin fiziki əsasları elmi dünyagörüşü

26-28 sentyabr tarixlərində Elm və Təhsil Nazirliyinin təşkilatçılığı, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin dəstəyi ilə Bakı, Sumqayıt şəhərləri və Abşeron, Xızı rayonlarında fəaliyyət göstərən ümumi təhsil müəssisələrinin rəhbər heyəti üçün fövqəladə hallar zamanı davranış qaydalarına dair maarifləndirmə tədbirləri keçirilib.

Layihənin həyata keçirilməsində məqsəd suda boğulma, yanğın, dəm qazı, digər fövqəladə hallar zamanı davranış qaydalarına dair bilik və bacarıqların təkmilləşdirilməsi, bu istiqamətdə maarifləndirmə prosesinin fasiləsizliyinin təmin edilməsidir.

Tədbirlərdə Elm və Təhsil, Fövqəladə Hallar nazirliklərinin rəsmi nümayəndələri, qeyd olunan şəhər və rayonlarda fəaliyyət göstərən ümumi təhsil müəssisələrinin direktorları, digər qonaqlar iştirak ediblər. Tədbirlərdə giriş sözü ilə

çixış edən elm və təhsil nazirinin müşaviri Rüstəm Ağayev layihənin əhəmiyyətini vurğulayaraq bu istiqamətdə maarifləndirici görüşlərin keçirilməsinin vacibliyini bildirib. Nazir müşaviri qeyd edib ki, təhsillərlə və təhsilverənlərin yaranma biləcəkləri fövqəladə hallara hazır olmaları, lazımı davranış qaydalarına dair vərdiş və biliklərin yiyələnməsi vacibdir.

Ardınca Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən suda boğulma, yanğın və dəm qazı ilə əlaqədar təhlükəsizlik qaydaları barədə ətraflı məlumat verilib, sözügedən qaydalara riayət edilməsinin vacibliyi vurğulanıb, həmçinin maarifləndirici videoçarxlar nümayiş olunub.

Sonda iştirakçıların maraqlandıran suallara cavab verilib.

Salyan rayonu Elxan Ağayev adına Arbatan kənd orta məktəbinin akt zalında məktəb rəhbərliyinin və müəllimlərin, valideynlərin, o cümlədən Ermənistan deportasiya olunaraq hazırda Arbatan kəndində kompakt yaşayan əhalinin nümayəndələrinin, Vətən müharibəsi iştirakçılarının qatıldığı tədbir keçirilib.

Tədbir Vətən torpaqlarının azad olunmasında canlarından keçən şəhidlərin xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlanıb. Şirvan - Salyan Regional Təhsil İdarəsinin müdiri Sənan Mənsimli çıxış edərək məktəbin uğurları və Arbatan kənd sakinləri haqqında məlumat verib. Qeyd olunub ki, əhalinin iki min beş yüz nəfəri Qərbi Azərbaycan 1948-1953-cü illərdə köçürülüb. Nətiq məktəbdə, eləcə də region üzrə bütün təhsillənlər və təhsilverənlər, həmçinin valideynlər üçün maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Svetlana ƏHMƏDOVA,
ADPU nazirində Azərbaycan
Dövlət Pedaqoji Kollecinin
FBK sədri, biologiya müəllimi

Fövqəladə hallar zamanı davranış qaydalarına dair maarifləndirmə tədbirləri keçirilib

Tədbirdə iştirak edən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin nümayəndəsi Əhməd Teyyubov bildirib ki, suda boğulmalar adətən insanların təhlükəli yerlərdə və ya küləkli hava şəraitində çimərləyə getdikləri üçün baş verir. Yay mövsümlərində insanlar təhlükəsizlik qaydalarına riayət etmədən su kanallarında çimirlər. Buda boğulmalara səbəb olur. Məsələ ilə bağlı müvafiq tövsiyələr verilib.

Məktəbin hərbi rəhbəri Məhəmməd Vəliyev minaların insan həyatına vurduğu fəsadlardan danışaraq minaların növləri haqqında məlumat verib. Mövzu ilə bağlı videoçarx nümayiş olunub.

Vətən müharibəsi iştirakçıları döyüş zamanı göstərdikləri qəhrəmanlıq salnamələri, rastlaşdıqları təhlükəli anlar-

sil nazirinin müvafiq əmrinə əsasən mına təhlükəsi və partlamamış hərbi sursatlarla davranış qaydaları haqqında, məktəbin şagirdləri və valideynləri arasında maarifləndirici xarak-

baycan elminə görkəmli şəxslər - ictimai xadimlər, elm, mədəniyyət, ədəbiyyat və incəsənət aləmində öz sözü olan şəxslər bəxş edib. Onların arasında akademiklər Mustafa bəy Topçubaşov, Budaq Budaqov, Məmmədağa Cəfərov, professorlar Teymur Əhmədov, Maqşud Qasimov və digərləri olub.

Görüşdə çıxış edən Elm və Təhsil Nazirliyinin əməkdaşı Rövşən Ağayev bildirib ki, 1987-1991-ci illərdə Ermənistan dövləti Qərbi Azərbaycandan - 250 mindən artıq azərbaycanlına ata-baba torpaqlarından deportasiya edib, 200 nəfərdən çox soydaşımız ermənilər tərəfindən vəhşicəsinə qətlə yetirilib, 400-ü bədən xəsarət alıb, 300-ə yaxın yaşayış məntəqəsindən azərbaycanlılar qovulub. Onlara fərdi və ictimai təsərrüfatlar üzrə təxminən 20,0 milyard ABŞ dolları həcmində maddi ziyan vurulub. Ümumiyyətlə, XX əsrdə 2 milyondan çox azərbaycanlı erməni soyqırımına məruz qalıb.

Vurğulanıb ki, Qərbi Azərbaycan indiki Ermənistan ərazisinin son qarışına qədər tarixi Azərbaycan torpaqlarında və su hövzələrində böyüklərə qarşı maarifləndirmə tədbirləri barədə" elm və təhsil nazirinin 18.07.23-cü il tarixli əmrinin icrası ilə bağlı qarşıda duran vəzifələr diqqət mərkəzində olub.

Müzakirə edilən məsələlərlə bağlı məktəbə plakatlar, maarifləndirici prospektlər təqdim olunub.

Salyan rayon H.Şahbazov adına Kərimbəyli kənd orta məktəbin tarix müəllimi Elçin Sadıqov çıxış edərək bildirib ki, 1905-1907-ci illərdə ermənilər azərbaycanlılara qarşı ərazi iddiaları etmiş, soyqırımlar törətmişlər. Qərbi Azərbaycandan olan babasının Arpaçayı, Sargöl ətrafında olan hadisələri barəsində olan xatirələrindən bəhs edib.

Kənd sakini Cəvahir İsmayilova çıxışında qeyd edib ki, ailəsi öslən Qərbi Azərbaycandır. Atasını İrəvan şəhərində fəaliyyət göstərən gimnaziyada dərslər deyib. Ermənilərin azərbaycanlıların başına açdığı müsibətlər barədə də ətraflı məlumat verərək C.İsmayilova bildirib ki, 1881-ci ildə İrəvan Gimnaziyası və İrəvan Müəllimlər Seminariyası ilə bərabər fəaliyyətə başlayan Uluxanlı məktəbi də ağır, çətin, şəərəfli yol keçmiş və acınacaqlı tale ilə ömrünü başa vurub. 2006-cı il dekabr ayının 29-da Uluxanlı məktəbinin 125 illiyi münasibətilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı oldu. Bu məktəbin məzunlarının sevinclərinin hədd-hüdudu yox idi. Daha sonra o vuruğulanmışdır ki, Qərbi Azərbaycanın Zəngibasar rayonunun torpağı Azər-

Müasir təlimdə fənlərəarası inteqrasiyanın rolu

sitələrinin yenilənməsi yeni pedaqoji axtarışların əsasını təşkil edir. Bu gün təhsil sistemi dünyanın mənzərəsinə vahid baxışa malik, bu mənzərəni təmsil edən hadisələr və proseslər arasında əlaqələrin dərinliyini dərk edən yüksək təhsilli, intellektual inkişaf etmiş şəxsiyyətin formalaşmasına yönəlib.

Obyektlərin müstəqilliyi və onların bir-biri ilə zəif əlaqəsi məktəblilərdə dünyanın vahid mənzərəsinin formalaşmasında ciddi çətinliklər yaradır. Tədris fənləri konkret ehtimalları əsasında qurulduğundan və onların hamısı bir-biri ilə bu və ya digər dərəcədə bağlı olduğundan, fənlərəarası əlaqələrin qurulmasına ehtiyac var.

Müasir təhsil şəxsiyyətyönümlü, müəllim-şagird əməkdaşlığı nəticəsində meydana çıxan tədrisin yaradılmasına yönəlib. Müasir dərslər üçün reproduktiv formalarına deyil, yaradıcı, inkişafetdirici vəzifəsinə yönəldilməlidir. Fənlərəarası inteqrasiya müasir tədris tələblərinə cavab verən innovativ pedaqoji texnologiyalardan biridir.

İnteqrasiya olunmuş dərslər şagirdə hadisənin mənzərəsini daha dolğun görməyə imkan verir. Bu halda həm əlaqəli obyektlər, həm də müxtəlif dövrləri təmsil edən hadisələr inteqrasiya olunur. Eyni müvəffəqiyyətlə fiziki kimya ilə, tarixi riyaziyyatla, rus dilini isə informatika ilə birləşdirmək mümkündür.

Fənlərəarası əlaqələr, digər fənlərdən biliklərin istifadəsinə tələb edən müəyyən bir fraqment şəklində dərslər daxil edilə bilər.

Fənlərəarası əlaqələr problemi dərin tarixi köklərə malikdir. İntibah dövründə ən müəyyən müəllimlər tədrisdə aktual exolastikaya qarşı çıxış edərək, təbiət hadisələrinin qarşılıqlı əlaqələri haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılmasının fundamental əhəmiyyətini vurğulayırdılar. Öyrənmə qanunlarını bir sistemə gətirməyə çalışan ilk sistemləşdiricilərdən biri Y.A.Komenski olmuşdur. Y.A.Komenski yazırdı: "Qarşılıqlı əlaqədə olan hər şeyi əlaqəli şəkildə öyrətmək lazımdır".

Bu gün uşağa bilik vermək kifayət deyil, biz uşağa hər şeyi bir bütövdə birləşdirməyi, yeni biliklər tapmağı və yeni məhsul istehsal etməyi öyrətməliyik. Bu işdə fənlərin inteqrasiyası köməyə gəlir.

İnteqrasiya edilmiş təlimdə müxtəlif fənlərəarası əlaqələr nəzərə alındığından, bu yanaşmanın müxtəlif tədris metodlarını özündə birləşdirərək tətbiq etmək mümkündür. Müəllimlərə, şagirdlərin müstəqil işlərinin izahı və idarə olunması, müşahidə və təcrübə, müqayisə, təhlil və sintez.

İnteqrasiya edilmiş təlim:
* tələbələrin elmi təfəkkürünün inkişafına kömək edir;
* ətraf aləmdə obyektiv əlaqələri əks etdirən akademik fənlərə kompleks yanaşma, təbiət ehtimalları nöqtəyi-nəzərdən konkret problemə vahid baxış formalaşdırır;
* tələbələrin biliyinin keyfiyyətini artırır;
* şagirdlərin fənlərə marağını artırır və inkişaf etdirir;

* tələbələrin dünyagörüşünü genişləndirir, tələbələrə yaradıcılıq qabiliyyətlərini inkişafına, proqram materialının daha dərinindən dərk edilməsinə və mənimlənməsinə kömək edir;
* məktəbliləri elmi tədqiqat fəaliyyəti ilə tanış edir.

Biologiya kursu elə qurulmuşdur

Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi

Naxçıvan Dövlət Universiteti

aşağıdakı dekan və kafedralar üzrə müsabiqə

ELAN EDİR:

Dekan vəzifəsini tutmaq üçün

- Memarlıq və mühəndislik fakültəsi
- Tibb fakültəsi
- Xarici tələbələr üzrə dekanlıq

Kafedra müdiri vəzifəsini tutmaq üçün

- Ümumi tarix kafedrası
- Elektroenergetika mühəndisliyi kafedrası
- Meliorasiya və ekologiya mühəndisliyi kafedrası
- İnformatika kafedrası
- Rus və Şərç dilləri kafedrası
- İngilis dili və metodika kafedrası
- İqtisadiyyat və marketing kafedrası
- Musiqinin tarixi və nəzəriyyəsi kafedrası
- Əczaçılıq və biokimya kafedrası

Kafedralar üzrə boş olan vəzifələri tutmaq üçün

- Jurnalistika və xarici ölkələr ədəbiyyatı kafedrası - müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- Azərbaycan dili və ədəbiyyatı kafedrası - dosent - 1 yer
- Ümumi tarix kafedrası - dosent - 1 yer
- Muzeyşünaslıq, Arxiv işi və kitabxanaçılıq kafedrası - dosent - 1 yer
- Nəqliyyat mühəndisliyi və texniki fənlər kafedrası - baş müəllim - 1 yer, müəllim - 1 yer
- Elektroenergetika mühəndisliyi kafedrası - müəllim - 1 yer
- Elektronika və İnformasiya texnologiyaları kafedrası - professor - 1 yer (0,5 ştat), baş müəllim - 1 yer, müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- Meliorasiya və ekologiya mühəndisliyi kafedrası - dosent - 1 yer
- Ümumi riyaziyyat kafedrası - dosent - 1 yer, baş müəllim - 4 yer, baş müəllim - 1 yer (0,5 ştat), müəllim - 1 yer
- Ümumi və nəzəri fizika kafedrası - baş müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- İngilis dili və tərcümə kafedrası - dosent - 1 yer, baş müəllim - 2 yer, müəllim - 2 yer, müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- İngilis dili və metodika kafedrası - baş müəllim - 2 yer
- Beynəlxalq ticarət və menecment kafedrası - dosent - 1 yer
- Bələdiyyə və turizm kafedrası - baş müəllim - 1 yer
- İqtisadiyyat və marketing kafedrası - müəllim - 1 yer
- Orkestr alətləri və dirijorluq kafedrası - dosent - 1 yer

- Musiqi təlimi kafedrası - baş müəllim - 1 yer, baş müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- Təsviri incəsənət kafedrası - baş müəllim - 1 yer
- Fortepiano kafedrası - müəllim - 3 yer, müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- Xalq çalğı alətləri kafedrası - dosent - 1 yer
- Teatr və mədəniyyətşünaslıq kafedrası - baş müəllim - 1 yer
- Pedaqogika və psixologiya kafedrası - dosent - 2 yer, baş müəllim - 1 yer
- Fənlərin tədrisi metodikası və texnologiya müəllimliyi kafedrası - baş müəllim - 1 yer
- Bədən tərbiyəsi və idman kafedrası - dosent - 1 yer, baş müəllim - 2 yer
- Çağırışqədərki hazırlıq və mülki müdafiə kafedrası - dosent - 1 yer
- Kimya kafedrası - dosent - 1 yer, baş müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- Biologiya kafedrası - dosent - 1 yer (0,5 ştat), baş müəllim - 2 yer, müəllim - 1 yer
- Baytarlıq təbabəti kafedrası - dosent - 1 yer (0,5 ştat), baş müəllim - 2 yer
- Coğrafiya kafedrası - baş müəllim - 1 yer
- Hüquq fənləri kafedrası - dosent - 1 yer, baş müəllim - 1 yer
- Beynəlxalq münasibətlər kafedrası - dosent - 1 yer (0,5 ştat), müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- Fəlsəfə və sosial iş kafedrası - dosent - 1 yer (0,5 ştat), baş müəllim - 1 yer (0,5 ştat), müəllim - 2 yer
- Əczaçılıq və biokimya kafedrası - müəllim - 1 yer, müəllim - 2 yer (0,5 ştat)
- Təməl tibb fənləri kafedrası - baş müəllim - 2 yer, müəllim - 1 yer
- Ümumi təbabət və tibbi kliniki fənlər kafedrası - dosent - 2 yer (0,5 ştat), baş müəllim - 1 yer, müəllim - 1 yer (0,5 ştat)
- Stomatologiya kafedrası - müəllim - 2 yer (0,5 ştat)

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlər bu elan qəzetdə dərc olunduğu gündən bir ay müddətində müvafiq qaydada təqdim edilə bilər.

Ünvan: Naxçıvan şəhəri, universitet şəhərciyi

Telefon: (036)545-23-66/10-01

REKTORLUQ

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor
Sarvan İbrahimov 538-21-55

Mühasibatlıq
539-67-74

Reklam və elanlar
539-20-77

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Mətbuat prospekti 23 L, 5-ci mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan nəşriyyatı” MMC-də çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı Şərifzadə filialı
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 013501000000002944
S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisensiya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 4111 Sifariş 2608

Məsul nəvbətçi: O.Mustafayev

Astara rayon Pensər kənd 2 nömrəli tam orta məktəb-liseyi 2009-cu ildə bitirmiş Qulamov Fəil Fəxrəddin oğluna verilmiş B-641149 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 165 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2003-cü ildə bitirmiş Hacıyeva (Dəmirova) Zülfiyə Zülfıqar qızına verilmiş B-586872 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2019-cu ildə bitirmiş Mirzayeva Sevil Vüqar qızına verilmiş C-292519 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara şəhər M.Ə.Sabir adına 1 nömrəli tam orta məktəbi 1985-ci ildə bitirmiş Axundova (Sadıxova) Səidə Əli qızına verilmiş A-058998 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəmkir rayon Düyürlü kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2001-ci ildə bitirmiş Kazımova Elvinə Telman qızına verilmiş A-539405 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəmkir rayon Füzuli qəsəbə tam orta məktəbi 1990-cı ildə bitirmiş Muradov Zirəddin Novruz oğluna verilmiş 062093 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 38 nömrəli tam orta məktəbi 1990-cı ildə bitirmiş Əzimova Təranə Allahverdi qızına verilmiş 078821 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Texniki Kolleci tərəfindən 2017-ci ildə İmanxanlı Coşqun Məmməd oğluna verilmiş AA-092656 nömrəli subbakalavr diplomunu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər 9 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Aboşova Əfsanə Pərviz qızına verilmiş B-621267 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabad qəsəbə 3 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2004-cü ildə bitirmiş İsmayilov Anar Zakir oğluna verilmiş A-098624 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Qodman kənd tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Müşvidov Qeyrət Aşur oğluna verilmiş B-442086 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Əliyev Mehman Telman oğluna verilmiş A-422388 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Saathı şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2015-ci ildə bitirmiş Şəbiyeva Mehriban Vaqif qızına verilmiş A-583966 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala rayon Əliabad qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2007-ci ildə bitirmiş Məmmədov Hacı Osman oğluna verilmiş A-456107 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 283 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Hüseynova Səadət Bakir qızına verilmiş B-185891 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 31 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2009-cu ildə bitirmiş Quliyeva Aygün Zirəddin qızına verilmiş 823292 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 36 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Məmmədov Babək Nürəddin oğluna verilmiş B-510823 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 19 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Bayramova Nüşabə Ətibar qızına verilmiş B-137577 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər 13 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Hüseynzadə Fərhad Kamil oğluna verilmiş E-343535 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qax rayon İlisu kənd tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Rəhimli Elman Mərdan oğluna verilmiş E-513652 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İsmayilli şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş İsmayilov Sabir Eldəniz oğluna verilmiş E-535956 nömrəli tam orta təhsil haqqında (fərqlənmə) attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İsmayilli şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Yəhyayev Mehdi Rəşad oğluna verilmiş E-524970 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 1995-ci ildə bitirmiş Əmirova (Vahidova) Mənzər Bəydulla qızına verilmiş 120228 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin nəzdində Azərbaycan Maliyyə-İqtisad-Kolleci tərəfindən 2022-ci ildə Əmraxova Mələykə Mais qızına verilmiş təhsil kartı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara rayon Şahgəç kənd 2 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Baxşıyeva Aygün Səxavət qızına verilmiş 071663 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayon Kürsəngi kənd tam orta məktəbi 1998-ci ildə bitirmiş Şirəliyev Ələf Mətləb oğluna verilmiş A-266123 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bərdə rayon Dəymədağlı kənd tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Bəşirova Kəmalə Şahin qızına verilmiş B-059123 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Culfa rayon 2 nömrəli tam orta məktəbi 1993-cü ildə bitirmiş Primov Rövşən Əloş oğluna verilmiş A-191932 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Etibarsız sayılır

Bakı şəhər 208 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Rəsulova Nuranə Forman qızına verilmiş B-379543 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı Akademiyası tərəfindən 1997-ci ildə Zeynalov Şahin Namik oğluna verilmiş A-010853 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Babək rayon Nəhrəm kənd 2 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Niftəliyev İbrahim İsmayıl oğluna verilmiş B-157038 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ucar şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 1966-cı ildə bitirmiş Həmidov Vidadi Məhəmməd oğluna verilmiş A-150035 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəbələ şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Abdurahmanzadə Tural Həmid oğluna verilmiş B-528295 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayon Arbatan kənd tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş İsmayilov Nicat Nəcəf oğluna verilmiş 534129 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayon 2-ci Varlı kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2004-cü ildə bitirmiş Nəzərov Elvin Zahir oğluna verilmiş B-031293 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayon Yuxarı Xalac-2 kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2008-ci ildə bitirmiş Hümətova (Talbova) Nazilə Kamil qızına verilmiş A-654501 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayon Yenicənd kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2017-ci ildə bitirmiş Nəhmədov Nurməmməd Qara oğluna verilmiş C-051825 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən 2007-ci ildə Əliyev İbrahim Əmiraslan oğluna verilmiş B-110504 nömrəli bakalavr diplomunu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Dəmir yolu və Metropoliten üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi tərəfindən 2019-cu ildə Məmmədli Nərinə Fuad qızına verilmiş A-123477 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Universiteti tərəfindən 2022-ci ildə Bağışov Raqil Anar oğluna verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qusar rayon İmamqulukənd kənd tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Əzizov Yüzəmməd Revaz oğluna verilmiş E-495693 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 228 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Tahirəva Xədicə Bəxtiyar qızına verilmiş A-026525 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran şəhər 10 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2022-ci ildə bitirmiş Nəhmətov Ramiz Rasim oğluna verilmiş C-633142 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naftalan şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Bayramov Elnur Ətibar oğluna verilmiş A-131611 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Beynəlxalq Universitet tərəfindən 2010-cu ildə Əliyeva Günel Mübariz qızına verilmiş BB-I-016372 nömrəli diplom və 2012-ci ildə verilmiş 1580 nömrəli internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər Xəzər rayon 185 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş İmanzadə Murtaza Ruslan oğluna verilmiş E-458663 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 299 nömrəli məktəb-liseyi 2006-cı ildə bitirmiş Lətifova (Ağayeva) Vüsalə Xəlil qızına verilmiş B-316698 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

2023-cü ilin inqilabi kəşfləri

Katalin Kariko

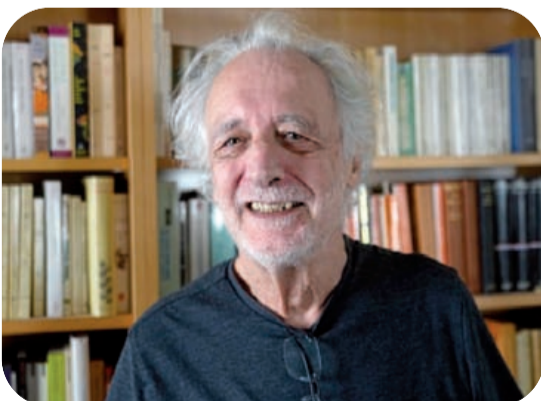
Katalin Kariko 1955-ci il yanvarın 17-də Macarıstanın Szolnok şəhərində anadan olub. 2019-cu ildən müxtəlif xəstəliklərin müalicəsi üçün yeni növ immunoterapiyalar hazırlayan "BioNTech RNA Pharmaceuticals" şirkətinin baş vitse-prezidenti vəzifəsində çalışır. Bakalavr və fəlsəfə doktoru dərəcəsinə Macarıstanın Szeged Universitetində alıb. 1985-ci ildə K. Karikonun işlədiyi Macarıstan Bioloji Tədqiqat Mərkəzinin Biokimya İnstitutunun laboratoriyası bağlandı və o, ailəsi ilə birlikdə ABŞ-ə köçüb. 1989-cu ildən Pensilvaniya Universitetində çalışır. 1990-cı ildə mRNT əsaslı gen terapiyasının yaradılmasını təklif edib. Tezliklə Dryu Vaysman ilə tanış olub və adicəkilən sahədə birgə araşdırma aparmağa başlayıb.

Dryu Vaysman

Dryu Vaysman 7 sentyabr 1959-cu ildə ABŞ-in Massaçusets ştatının Leksinqton şəhərində anadan olub. 1981-ci ildə Brandeis Universitetində bakalavr və magistr dərəcələrini alıb, burada biokimya və enzimologiya ixtisası üzrə təhsil alıb. Boston Universitetini magistr və PhD elmi dərəcələri ilə bitirib.

D. Weissman Peyvənd Araşdırmaları üzrə Roberts ailəsinin ilk professoru, Penn RNT İnnovasiyası İnstitutunun direktoru və Pensilvaniya Universitetinin (Penn) Perelman Tibb Məktəbində tibb professorudur. Tədqiqatçı həmkarı Katalin Kariko ilə nüfuzlu Lasker-DeBakey Klinik Tibbi Tədqiqat Mükafatı da daxil olmaqla çoxsaylı mükafatlara layiq görülüb.

Pyer Aqostini

Pyer Aqostini 23 iyul 1941-ci ildə Tunisdə anadan olub. 1961-ci ildə Eks-Marsel Universitetini fizika müəllimi kimi başa vurub. 1968-ci ildə Fransanın Eks-Marsel Universitetində fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi alıb. Daha sonra Paris-Sakle Elmi Mərkəzində tədqiqatçı kimi fəaliyyətə başlayıb və 2002-ci ilə qədər orada müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. 2005-ci ildə Ohayo Universitetinin fizika professoru seçilib.

2018-ci ildən Ohayo Dövlət Universitetinin professorudur. 2001-ci ildə alim 250 attosaniyə davam edən bir sıra ardıcıl işıq impulsunu yaradıb və onları tədqiq edib.

İsveçdə Nobel mükafatı laureatlarının adları açıqlanıb

Oktyabrın 2-də İsveçdə "Nobel həftəsi" başlayıb. Nobel Mükafatları Komitəsi ənənəyə uyğun olaraq, ayrı-ayrı elm sahələrində 2023-cü il üçün Nobel mükafatı laureatlarının adlarını açıqlayıb. Oktyabrın 2-də ilk olaraq fiziologiya və tibb üzrə Nobel mükafatı laureatının adı məlum olub. www.nobelprize.org saytının məlumatına əsasən, İsveçin Karolinska İnstitutu macar alimi Katalin Kariko və amerikalı Dryu Vaysmanın 2023-cü il üzrə fiziologiya və tibb sahəsində Nobel mükafatına layiq görüldüyü elan edib. Alimlər bu mükafata "COVID-19-a qarşı effektiv mRNT vaksininin hazırlanmasına imkan verən nuklein turşusu əsaslarının modifikasiyası sahəsində kəşflərinə görə" layiq görülüb. Nobel Mükafatları Komitəsinin açıqlamasında qeyd olunur ki, Katalin Kariko və Dryu Vaysmanın fundamental tapıntıları mRNT-nin imnun sistemimizlə necə qarşılıqlı əlaqədə olduğuna dair anlayışımızı əsaslı şəkildə dəyişib. Nobel mükafatı laureatları müasir dövrdə insan sağlamlığı üçün ən böyük təhlükələrdən birinin yaşadığı dövrdə COVID-ə qarşı peyvəndin hazırlanması işinə görünməmiş töhfə veriblər. COVID-19 pandemiyasının başlanmasından sonra SARS-CoV-2 səth zülalını kodlayan iki nukleozid bazası ilə modifikasiya edilmiş mRNA vaksini rekord sürətlə inkişaf etdirilib. Peyvəndin təxminən 95% qoruyucu təsirləri müəyyən olunub və hər iki peyvənd 2020-ci ilin dekabrında təsdiqlənib. mRNT vaksininin inkişaf etdirilməsinin çevikliyi və sürəti yeni platformalarında digər yoluxucu xəstəliklərə qarşı peyvəndlər üçün də istifadə edilə bilər. SARS-CoV-2-yə qarşı müxtəlif metodologiyalara əsaslanan bir neçə digər peyvənd də sürətlə tətbiq edilib və global miqyasda 13 milyarddan çox COVID-19 vaksini dozası hazırlanıb. Peyvəndlər milyonlarla insanın həyatını xilas edib. Bir çox insanlarda isə digər ciddi xəstəliklərin qarşısını da alıb, cəmiyyətlərin pandemiyaadan açılmasına və normal həyata qayıtmasına imkan verib.

Oktyabrın 3-də Stokholmda 2023-cü ilin fizika üzrə Nobel mükafatı laureatlarının adları açıqlanıb. İsveç Kral Elmlər Akademiyası yüksək elmi mükafata "maddədə elektron dinamikasını tədqiqi üçün attosaniyəlik işıq impulsunu yaradan eksperimental üsullara görə" ABŞ-in Ohayo Dövlət Universitetinin professoru Pyer Aqostini, Almaniyanın Maks Plank Kvant Optika və Münhen Lüdvig-Maksimilian Universitetindən Ferens Krauz və İsveçin Lund Universitetindən fransız Ann Lyülyeni layiq görüb.

Nobel komitəsi bildirir ki, alimlər 2023-cü ildə atom və molekullar daxilində elektron aləminin tədqiqi üçün bəşəriyyətə yeni vasitələr təqdim edən təcrübələrə görə tanınıb. "Elm adamların işığın son dərəcə qısa impulsunun yaradılması üsulunu göstərirlər. Onların tədqiqatlarından elektronların hərəkət etdiyi və ya enerji dəyişdirdiyi prosesləri ölçmək üçün istifadə etmək olar", - deyən Nobel komitəsinin sədri P. Aqostin, F. Krauz və A. Lyülyenin kəşfləri sayəsində alimlər anı sürətdə baş verən prosesləri araşdırmaq imkanı əldə ediblər ki, əvvəllər onları izləmək mümkün deyildi. "İndi biz elektronlar dünyasına qapı açdıq. Attosaniyəlik elektronların idarə etdiyi mexanizmləri başa düşməyə imkan verir. Növbəti addım onlardan istifadə olacaqdır", - deyən İsveç Kral Elmlər Akademiyasının üzvü və fizika üzrə Nobel Komitəsinin sədri Eva Olsson əlavə edib.

Nobel Komitəsinin qərarı elan olunanda A. Lyülyen 100-ə yaxın bakalavr tələbəsinə müəndislik fizikasıdan dərslər deyirdi. Ona görə də telefonu açmadı və yalnız dərslər arası fasilədə xəbərlə tanış oldu: "Mən dərslər çox cəmləmişdim, Nobel mükafatını unudum və müəndislik bitirməyə çalışdım. Bu mükafatı aldığımı görə çox şadam. Bu, inanılmazdır". Twitter-də yayılmış xəbərə isə deyirdi: "Hətta 2023-cü il fizika üzrə Nobel mükafatı belə Ann Lyülyeni tələbələrindən qopara bilmədi".

Oktyabrın 4-də 2023-cü ilin kimya üzrə Nobel mükafatı laureatlarının adları açıqlanıb. Nobel Komitəsi Massaçusets Texnologiya İnstitutundan (ABS) Munqi Bavendinin, Kolumbiya Universitetindən (ABS) Luis Bryusun və rusiyalı alim Aleksey Yekimovun 2023-cü il üzrə kimya sahəsində Nobel mükafatına layiq görüldüklərini elan edib. Onlar bu mükafata "kvant nöqtələrinin kəşfi və sintezinə" görə layiq görülüb.

Kvant nöqtələri müasir LED televiziyaya ekranları, günəş panelləri və tibb kimi sahələrdə geniş istifadə olunur, cərrahlara işləri aradan qaldırmağa kömək edə bilər. "Kvant nöqtələri bəşəriyyətə ən çox fayda gətirir. Tədqiqatçılar gələcəkdə çevik elektronika, kiçik sensorlar, daha inəcə güncə hüceyrələri və şifrələnmiş kvant rabitəsinə töhfə verə biləcəklərinə inanırlar, buna görə də bu kiçik hissəciklərin potensialını araşdırmağa başladılar", - deyən Nobel Komitəsinin açıqlamasında bildirilir.

Aleksey Yekimov

Aleksey Yekimov sovet və amerikalı alim, bərk cisim fizikası və optika sahəsində mütəxəssisdir. 28 fevral 1945-ci ildə keçmiş SSRİ-də anadan olub. Leningrad Dövlət Universitetinin Fizika fakültəsini bitirib. Parisdəki Politexnik Məktəbində, Claude Bernard Lyon Universitetində, Maks Plank İnstitutunda və Osaka Universitetində qonaq professor vəzifəsində çalışıb. Yüzdən çox elmi əsər yazıb, bir neçə ixtiranın müəllifidir, nanokristal yarımqəncirici kvant nöqtələrini kəşf edib. 2006-cı ildə alim Vud mükafatını alıb ("nanokristal kvant nöqtələrinin kəşfi və onların elektron və optik xüsusiyyətlərinin qabaqcıl tədqiqatlarına görə"). 1999-cu ildən ABŞ-dəki "Nanocrystals Technology Inc"-in baş elmi işçisidir. 1980-ci illərin əvvəllərində A. Yekimov rəngli şüşədə ölçülülü asılı kvant effektləri yaratmağı bacarıb. Bu iş Luis Bryus və Munqi Bavendi tərəfindən davam etdirilib.

Munqi Bavendi

Munqi Bavendi 15 mart 1961-ci ildə Parisdə anadan olub, fransız və Tunis mənşəli amerikalı kimyaçıdır. 1982-ci ildə Harvard Universitetini bakalavr dərəcəsi ilə bitirib. 1988-ci ildə Çikaqo Universitetində kimya üzrə fəlsəfə doktoru dərəcəsinə alıb. 2020-ci illərin əvvəllərindən Massaçusets Texnologiya İnstitutunda professor vəzifəsində çalışır. M. Bavendi koloidal kvant nöqtəsi tədqiqatında dünyada aparıcı mütəxəssislərdən və son on ildə ən çox istinad edilən kimyaçılardan biridir.

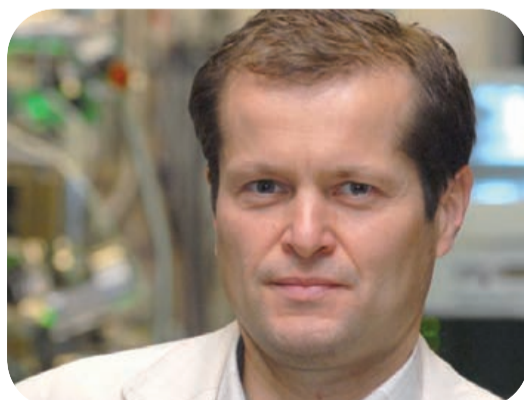

Luis Bryus

Luis Bryus 10 avqust 1943-cü ildə Klivlenddə (ABŞ) anadan olub, amerikalı fizik, fiziki kimya üzrə mütəxəssisdir. Tez-tez kvant nöqtələri sahəsinin pioneri adlandırılır. 1965-ci ildə ABŞ-in Rays Universitetində bakalavr, 1969-cu ildə isə Kolumbiya Universitetində doktorluq dərəcəsi alıb. 1973-1996-cı illərdə Bellin Laboratoriyasında çalışıb. 1996-cı ildən Kolumbiya Universitetinin professorudur. O, kvant nöqtələri kimi tanınan kolloid yarımqəncirici nanokristalları kəşf edib.

Oktyabrın 6-da Nobel Sülhü, oktyabrın 9-da isə iqtisadiyyat üzrə laureatların adları elan olunaçaq. Qeyd edək ki, mükafatın təqdimat mərasimi dekabrın 10-da İsveçin və Norveçin paytaxtlarında Alfred Nobelin doğum günündə keçiriləcək. Mükafat fonduna 11 milyon İsveç kronu (1 milyon dollar) məbləğində pul mükafatı daxildir.

Oruc MUSTAFAYEV

Ferens Krauz

Ferens Krauz 1962-ci ildə Macarıstanın Mor şəhərində anadan olub. Budapeşt Texnologiya Universitetində elektrik mühəndisliyi və Budapeştəki Eötvös-Lorand Universitetində nəzəri fizikası öyrənib. 1991-ci ildə Vyana Texnologiya Universitetində kvant elektronika üzrə doktorluq dərəcəsi alıb. 1999-cu ildən Vyana Texnologiya Universitetinin professoru, 2000-ci ildə isə Qabaqcıl İşıq Mənbələri Mərkəzinin direktoru olub. 2003-cü ildə Attosaniyə Fizika Departamentinə rəhbərlik etdiyi Maks Plank Kvant Optik İnstitutunda direktor kimi çalışmağa başlayıb. 2004-cü ildən Münhen Lüdvig Maksimilian Universitetində (LMU) eksperimental fizika kafedrasında işləyir.

Ann Lyülyen

Ann Lyülyen - fransız-isveç fiziki. 1958-ci ildə Parisdə anadan olub. Çoxfotonlu ionlaşma mövzusunda elmi işini 1986-cı ildə Pyer və Mariya Kürü Universitetində və Atom Enerjisi Komissarlığında (CEA) müdafiə edib. Həmin il CEA-da daimi tədqiqatçı vəzifəsinə layiq görüldü. 1986-cı ildə İsveçin Geteborq şəhərində Çalmers Texnologiya İnstitutunda və 1988-ci ildə Los-Ancelesdə Cənubi Kaliforniya Universitetində postdoktorant işləyib. 1993-cü ildə Laurens Milli Laboratoriyasında (ABS) davət olunmuş elmi işçi işləyib. 1995-ci ildə Lund Universitetinin dosenti, daha sonra professoru təyin olunub. 2004-cü ildən İsveç Kral Elmlər Akademiyasının üzvüdür. Ann Lyülyen lazer işığının qazdakı atomlarla qarşılıqlı əlaqəsinin yeni effektlərini aşkar edib.